

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA

Obor: Účetnictví a finanční řízení podniku – prezenční studium
Katedra: Účetnictví a financí

DIPLOMOVÁ PRÁCE
**Evaluační postupy k sektorovým operačním programům
a programu rozvoje venkova**

Vedoucí diplomové práce:
prof. Ing. František Střeleček, CSc., Dr. h. c.

Autor:
Bc. Helena Špetová

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Evaluační postupy k sektorovým operačním programům a programu rozvoje venkova“ vypracovala samostatně, na základě vlastního zjištění a použila jsem pouze pramenů, které cituji a uvádím v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 21. 4. 2008

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji touto cestou prof. Ing. Františku Střelečkovi, CSc., Dr. h. c. za odborné vedení, užitečné informace a zajištění účasti na seminářích, které mi umožnily zdárné ukončení diplomové práce.

Abstract

I decided the theme for my graduation theses to be „Evaluating procedures of sector operational programmes and programme of rural development“, because the enter of the Czech Republic to the European Union opened a view for new possibilities at all of sectors development. For achievement a living standard and a maturity of Western Europe we need a support in the form of dotations.

Because there are lots of supports, I fixate my theses for the sector operational programmes of agriculture and programme of rural development. I describe the evaluating procedures of these programmes made by Council of the EU, characterize the requirements ex-ante. These I compare with a real situation. All of my results I summarize to the tables and graphs. At the end I will compare The programme of rural development for the period 2007 – 2013 in the Czech Republic with the same programme of rural development for the same period in Sweden. In supplements is placed to financial plan of Sweden in Swedish, because this part wasn't translated to English.

As a help will serve me the World Wide Web (Internet); Council Regulation 2004/0161 Brusel, 2005 about the support of rural development from European agriculture fund for rural development and financing Community agriculture policy; and a lof of specialized publications (see a list of literature).

Keywords: dotation; European Union; operational programme; rural development; agriculture; ex-ante;

Obsah práce

Úvod	7
1. Nařízení ustanovená Radou EU pro rozvoj venkova a zemědělství	8
1. 1. Cíle a obecná pravidla pomoci	8
1. 2. Obsah Národního strategického plánu	8
1. 3. Struktura programu rozvoje venkova	9
1. 4. Společná zemědělská politika	10
2. Sektorové operační programy zemědělství a program rozvoje venkova	14
2. 1. SAPARD	14
2. 1. 1. Cíle programu SAPARD	16
2. 1. 2. Ex-ante hodnocení	17
2. 1. 3. Mid-term evaluace	18
2. 1. 4. Ex-post hodnocení	19
2. 2. HRDP	20
2. 2. 1. Předčasné ukončení zemědělské činnosti	20
2. 2. 2. Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními	21
2. 2. 3. Agro-environmentální opatření	21
2. 2. 4. Lesnictví	21
2. 2. 5. Zakládání skupin výrobců	22
2. 2. 6. Technická pomoc	23
2. 2. 7. Ex-ante hodnocení	23
2. 2. 8. Ex-post hodnocení	25
2. 3. Sektorový operační program (OP RVMZ)	27
2. 3. 1. Ex-ante hodnocení	32
2. 4. Program rozvoje venkova České republiky (na období 2007 – 2013)	34
2. 4. 1. Ex-ante hodnocení	36
3. Analýza financování programů rozvoje venkova a zemědělství	40
3. 1. Analýza předvstupního programu SAPARD	42
3. 2. Analýza Horizontálního plánu rozvoje venkova	56
3. 3. Analýza Sektorového operačního programu (OP RVMZ)	66
3. 4. Program rozvoje venkova České republiky versus Švédský plán rozvoje venkova (období 2007 – 2013)	76

3. 5. Shrnutí výsledků a doporučení	84
Závěr	85
Seznam použitých zkratek	87
Literatura	88
Přílohy	

Úvod

Vstup České republiky do Evropské Unie otevřel obzor pro nové možnosti ve všech oblastech rozvoje státu. Pro dosažení životní úrovně a celkové vyspělosti západních zemí je třeba si v rámci EU poskytovat vzájemnou pomoc např. ve formě dotací či nejrůznějších fondů. Jelikož existuje takovýchto podpor mnoho, je práce věnována analýze a vyhodnocení sektorovým operačním programům zemědělství a programu rozvoje venkova.

Cílem práce bude popsat evaluační postupy k těmto programům, které jsou předepsány Nařízením Rady EU o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, interinstitucionální spis č. 2004/0161, Brusel, 2005. Tyto postupy budou třízeny a posouzeny z hlediska jejich realizace. Stručným nástinem bude představena základní metodika zpracování programů SAPARD, Horizontální plán rozvoje venkova, Sektorového operačního programu (OP RVMZ) a Programu rozvoje venkova na období 2007 – 2013 včetně doplnění o vlivy makroekonomických ukazatelů. Požadavky na ex-ante, mid-term a ex-post hodnocení budou porovnány se skutečným plněním předurčených cílů. Poslední uvedený program rozvoje, vzhledem k nedávnému zahájení realizace, bude srovnán se stejným programem ve Švédsku.

Financování rozvoje venkova a zemědělství z fondů Evropské unie je pro Českou republiku dosti významné, neboť poskytnuté zdroje na řešení této problematiky dosahují vysokých částek v řádech milionů korun. Představují v průměru cca 75 % získaných z rozpočtu EU a přibližně 25 % financované Českou republikou. Finanční pomoc tedy výrazným způsobem ovlivňuje zemědělství a rozvoj venkova v celé ČR.

1. Nařízení ustanovená Radou EU pro rozvoj venkova a zemědělství

Vzniku sektorových operačních programů zemědělství a programu rozvoje venkova předcházelo vytvoření např. Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, dále soupis právních předpisů, nařízení a jiné akty vydané Radou EU. V těchto spisech jsou ukotvené podmínky realizace programů rozvoje, cíle, pravidla čerpání, strategické přístupy, přechodná a závěrečná ustanovení atd. Podrobnější obsah pokynů společných pro všechny členské země důležitého nařízení pro rozvoj venkova, (**Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, interinstitucionální spis č. 2004/0161, Brusel, 2005**), bude rozepsán v následujících subkapitolách.

1. 1. Cíle a obecná pravidla pomoci

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) přispívá k podpoře udržitelného rozvoje venkova v Evropském společenství (dále jen Společenství) způsobem doplňujícím politiku podpory trhu a příjmů v rámci společné zemědělské politiky (CAP), politiky soudržnosti a společné rybářské politiky.

Cíle: Podpora pro rozvoj venkova přispívá k dosažení těchto cílů:

- a) zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví podporou restrukturalizace, rozvoje a inovací
- b) zlepšování životního prostředí a krajiny podporou hospodaření s půdou
- c) zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a povzbuzení diverzifikace hospodářské činnosti¹.

1. 2. Obsah Národního strategického plánu

- a) hodnocení hospodářské a sociální situace, stavu životního prostředí a potenciálu pro rozvoj
- b) strategie zvolená pro společnou akci Společenství a dotyčného členského státu a vykazující soulad mezi zvolenými možnostmi a strategickými směry Společenství

¹ Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, interinstitucionální spis č. 2004/0161, Brusel, 2005

- c) tematické a územní priority pro rozvoj venkova v rámci každé osy, včetně hlavních kvantifikovaných cílů a vhodných ukazatelů pro monitorování a hodnocení
- d) seznam programů pro rozvoj venkova, kterými se provádí národní strategický plán, a orientační částku přidělenou z EZFRV pro každý program
- e) prostředky k zajištění koordinace s ostatními nástroji společné zemědělské politiky
- f) v případě potřeby rozpočet pro dosažení stanoveného cíle
- g) popis opatření a uvedení částky vyčleněné pro vytvoření vnitrostátní sítě v oblasti venkova¹.

1. 3. Struktura programu rozvoje venkova

Každý program pro rozvoj venkova **obsahuje**:

- a) analýzu situace z hlediska silných a slabých míst, zvolenou strategii pro jejich řešení a hodnocení ex-ante
- b) odůvodnění zvolených priorit s ohledem na strategické směry Společenství a národní strategický plán, jakož i očekávaný dopad podle hodnocení ex-ante
- c) informaci o osách a opatřeních navrhovaných pro každou osu a jejich popis, včetně konkrétních ověřitelných cílů a ukazatelů, které umožňují přesně stanovit pokrok, účinnost a efektivitu programu
- d) finanční plán obsahující dvě tabulky:
 - tabulku uvádějící celkový příspěvek z EZFRV plánovaný na každý rok, musí být v souladu s finančními výhledy
 - tabulku, která stanoví pro celé programové období celkový plánovaný příspěvek Společenství a odpovídající vnitrostátní veřejné finanční prostředky pro každou osu, výši příspěvku z EZFRV pro každou osu a částku vyčleněnou pro technickou pomoc
- e) pro informaci orientační rozpis počátečních částek podle jednotlivých opatření z hlediska veřejných a soukromých výdajů
- f) případně tabulku s doplňkovým vnitrostátním financováním každé osy
- g) prvky nutné pro hodnocení podle pravidel hospodářské soutěže a případně seznam režimů podpory, které se použijí pro provádění programů

¹ Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, interinstitucionální spis č. 2004/0161, Brusel, 2005

- h) informace o doplňkovosti ve vztahu k opatření financovaným jinými nástroji společné zemědělské politiky, prostřednictvím politiky soudržnosti, jakož i nástrojem podpory Společenství pro rybolov
- i) prováděcí opatření k programu, včetně:
 - určení všech orgánů stanovených členskými státy a pro informaci souhrnný popis struktury řízení a kontroly
 - popis systémů monitorování a hodnocení, jakož i složení monitorovacího výboru
 - ustanovení k zajištění propagace programu
- j) určení partnerů a výsledky konzultací partnerů¹.

Členské státy určí pro každý program pro rozvoj venkova:

- a) řídicí orgán, jehož úkolem je dotyčný program řídit a jímž může být veřejný nebo soukromý subjekt působící na celostátní nebo regionální úrovni nebo přímo členský stát, pokud tento úkol vykonává sám
- b) akreditovanou platební agenturu
- c) certifikační subjekt¹.

1. 4. Společná zemědělská politika

Základní obecné cíle této politiky byly stanoveny tvůrci Římské smlouvy již roku 1957. Vedly je k tomu nepříliš dobré zážitky, které prožili po válce, kdy byl nedostatek veškerých potravin. Zásady a pravidla společné zemědělské politiky (CAP) platné od roku 1962 ustanovila šestice členských zemí, které založila Evropské hospodářské společenství.

Cílem politiky bylo tedy zajištění soběstačnosti Evropy v oblasti výroby potravin. Preference CAP se orientovaly především na stálé ceny zemědělských produktů, někdy výše dosahovala nadprůměru světových cen a také na dotace na kvantitu agrární produkce s menším zájmem o zemědělské přebytky.

Společná zemědělská politika patří k nejvíce integrovaným a sjednoceným politikám Evropské unie vůbec.

Rokem 1992 vzniklo mnoho reforem, které vedly např. ke snížení nadprodukce, a to

¹ Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, interinstitucionální spis č. 2004/0161, Brusel, 2005

likvidací nejrůznějších potravin. Rok 2002 se pojí s potravinářskou krizí, neboť Evropská unie chce přibírat další kandidátské země, tentokrát z východní Evropy. Svůj nesouhlas se společnou zemědělskou politikou dala najevo také Světová obchodní organizace WTO.

Komisař pro zemědělství, rybolov a rozvoj venkova – **Franz Fischler** navrhl v roce 2003 **zlepšení v podobě čtyřech reforem**. Mezi ně patří:

- “decoupling” dotací a produkce, což znamená, že dotace se budou vyplácet nezávisle na objemu výroby
- vyšší standardy životního prostředí, bezpečnosti potravin a životních podmínek zvířat jako podmínka pro získání dotací
- více prostředků na rozvoj venkova v protikladu k přímým a tržním dotacím
- snižování intervenčních cen u některých produktů².

Reforma byla přijata. Nejvýznamnějším bodem se staly přímé dotace zemědělcům, které byly rozdělovány dle velikosti farem (dříve dle množství produkce).

V Barrosově komisi **převzal správu** přejmenovaného Generálního ředitelství zemědělství a rozvoj venkova **Marian Fischer Boel**. Pokračuje v úsilí o zvýšení kvality a bezpečnosti potravin, o účinné prosazování Politiky rozvoje venkova na léta 2007 - 2013, o plány na využití energetických plodin a zjednodušení CAP a odstranění její byrokracie. **Rozšíření Evropské unie z 15 na 27 členů** přineslo nové výzvy společné zemědělské politice – **počet zemědělců v EU se zvýšil o 70%**. Zemědělské organizace přivítaly rozhodnutí EU, které stanovilo nejméně desetiprocentní **cíl využití biopaliv v dopravě do roku 2020**. Evropská unie tak vytvořila pro zemědělství možnost sehrát významnější roli v boji proti klimatickým změnám. Vůdce Evropské unie se dohodli, že v roce 2008 společnou zemědělskou politiku znovu přezkoumají. V roce 2009 dojde k celkovému přehodnocení rozpočtu EU, což bude mít pravděpodobně některé důsledky na budoucnost CAP po roce 2013².

Na závěr budou představeny ještě **hlavní problémy**, se kterými se společná zemědělská politika potýká:

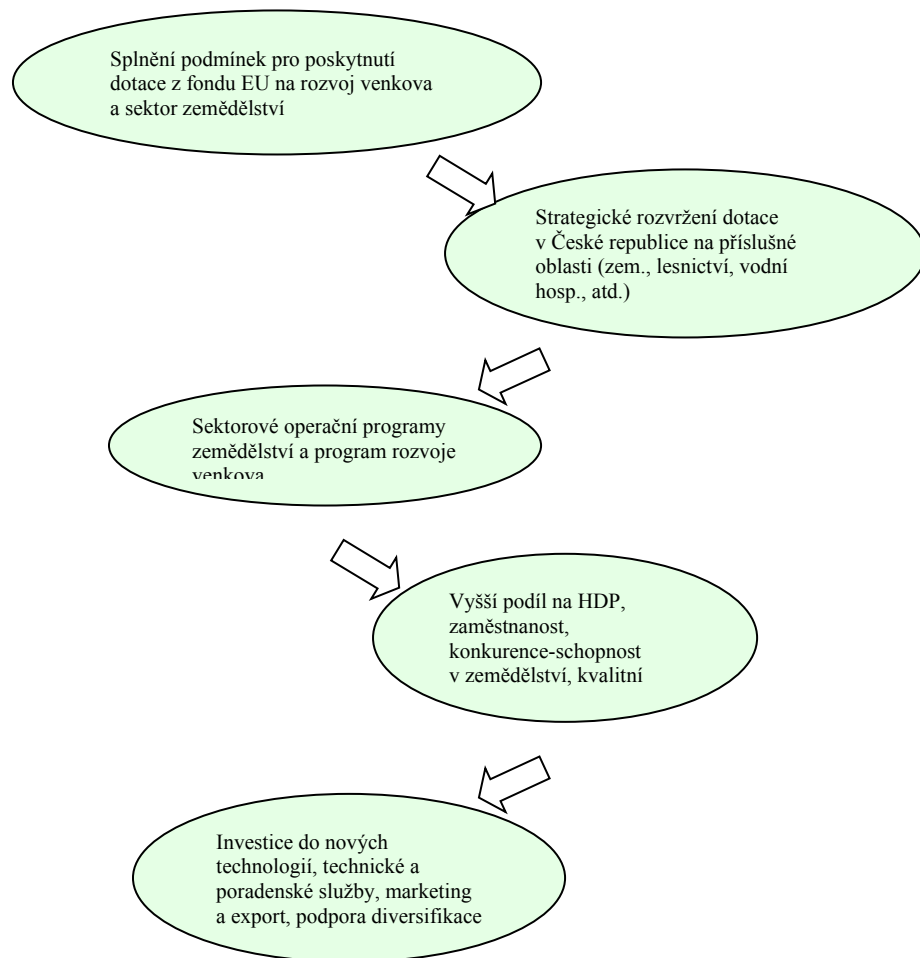
- budoucnost zemědělství v rozšířené EU

² <http://www.eu4journalists.eu/index.php/czech/categories/34/1/>

- energetické plodiny jako důležité odvětví
- geneticky upravené organismy (GMO) a bezpečnost potravin
- boj s podvodnými nároky na produkční dotace
- nadcházející přehodnocení společné zemědělské politiky².

Následující schéma č. 1 je věnováno neméně důležitému systému toku finančních dotací z fondů Evropské unie - kam směřují, co vše zapříčiní (jaké makroekonomické ukazatele ovlivní) a kde jejich „cesta“ relativně končí, tedy k jakému účelu jsou využity samotnými příjemci dotace.

Schéma č. 1: *Tok finanční dotace z fondů EU*

podmínky → strategie → operační program → cíle → nástroje

² <http://www.eu4journalists.eu/index.php/czech/categories/34/1/>

V úvodní části byla stručně představena vybraná specifika Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV. Toto nařízení upravuje oblast rozvoje venkova zejména **po vstupu** České republiky (členských států) do Evropské unie. Výběr programu SAPARD, který vznikl v roce 2000, tedy **před „vstupem“**, se k výše uvedenému nařízení připojuje také další, a to **Nařízení Rady EU č. 1257/1999, o podporování rozvoje venkova prostřednictvím Evropského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF)**, které vstoupilo v platnost k 1. lednu 2000.

Schéma č. 2: *Obsah Nařízení č. 1257/1999*

HLAVA I

Působnost a cíle

HLAVA II

Opatření k rozvoji venkova

- *Kapitola I:* Investice do zemědělského hospodářství
- *Kapitola II:* Zahájení činnosti mladých farmářů
- *Kapitola III:* Výcvik
- *Kapitola IV:* Předčasný odchod do důchodu
- *Kapitola V:* Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními
- *Kapitola VI:* Zemědělství šetrné k životnímu prostředí
- *Kapitola VII:* Lepší zpracování a odbyt zemědělských výrobků
- *Kapitola VIII:* Lesnictví
- *Kapitola IX:* Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí
- *Kapitola X:* Prováděcí pravidla

HLAVA III

Obecné zásady, administrativní a finanční ustanovení

- *Kapitola I*
 - ▲ *Podkapitola I:* Podpora prostřednictvím EAGGF
 - ▲ *Podkapitola II:* Slučitelnost a shoda
- *Kapitola II:* Programová příprava a zabezpečení
- *Kapitola III:* Další opatření a iniciativy společenství
- *Kapitola IV:* Finanční ustanovení
- *Kapitola V:* Monitorování a hodnocení
- *Kapitola VI:* Prováděcí pravidla

HLAVA IV

Státní pomoc

HLAVA V

Přechodná a konečná pravidla

Uvedená Nařízení Rady EU slouží jako legislativní rámec fungování programů rozvoje venkova a zemědělství. Jednotlivé programy budou představeny v následující kapitole č. 2.

2. Sektorové operační programy zemědělství a program rozvoje venkova

2. 1. SAPARD

SAPARD vznikl z anglického názvu „Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development“, což v překladu znamená **Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova**.

Program byl vytvořen pro pomoc desítky zemím, které se připravovaly na vstup do Evropské unie. Mezi nimi byla samozřejmě i Česká republika. Tento program navrhla Evropská Komise.

Podstatou SAPARDU bylo poskytnutí finanční dotace z fondů Evropské unie kandidátským zemím do oblastí, kde to bylo nejvíce potřeba, především z pozice dosažení úrovně Evropské unie. S výhledem na Společnou zemědělskou politiku došlo k mnoha strukturálním změnám v nejrůznějších sektorech zemědělství, poté tedy i na venkově.

Pro přidělení dotace z evropského fondu v rámci programu SAPARD bylo třeba podat žádost, tento proces se uskutečňoval vyhlášením kol pro příjem žádostí o podporu.

Jelikož Česká republika do Evropské unie vstoupila v roce 2004, ukončilo se rokem 2003 nejen uzavírání smluv, ale skončil i celý předvstupní program. Aby Česká republika **nepřišla o dříve nasmlouvané, ještě neproplacené dotace, prodloužilo se období pro vyplacení finanční podpory až do podzimu 2006**.

Program **SAPARD** byl v České republice oficiálně zahájen po schválení Plánu rozvoje zemědělství a venkova České republiky na **období 2000 - 2006** dne 26. října 2000, po uzavření **Víceleté finanční dohody** mezi Komisí ES jménem ES a ČR ze dne 5. února 2001 a po pověření **Agentury SAPARD** řízením programu SAPARD dne 15. dubna 2002³.

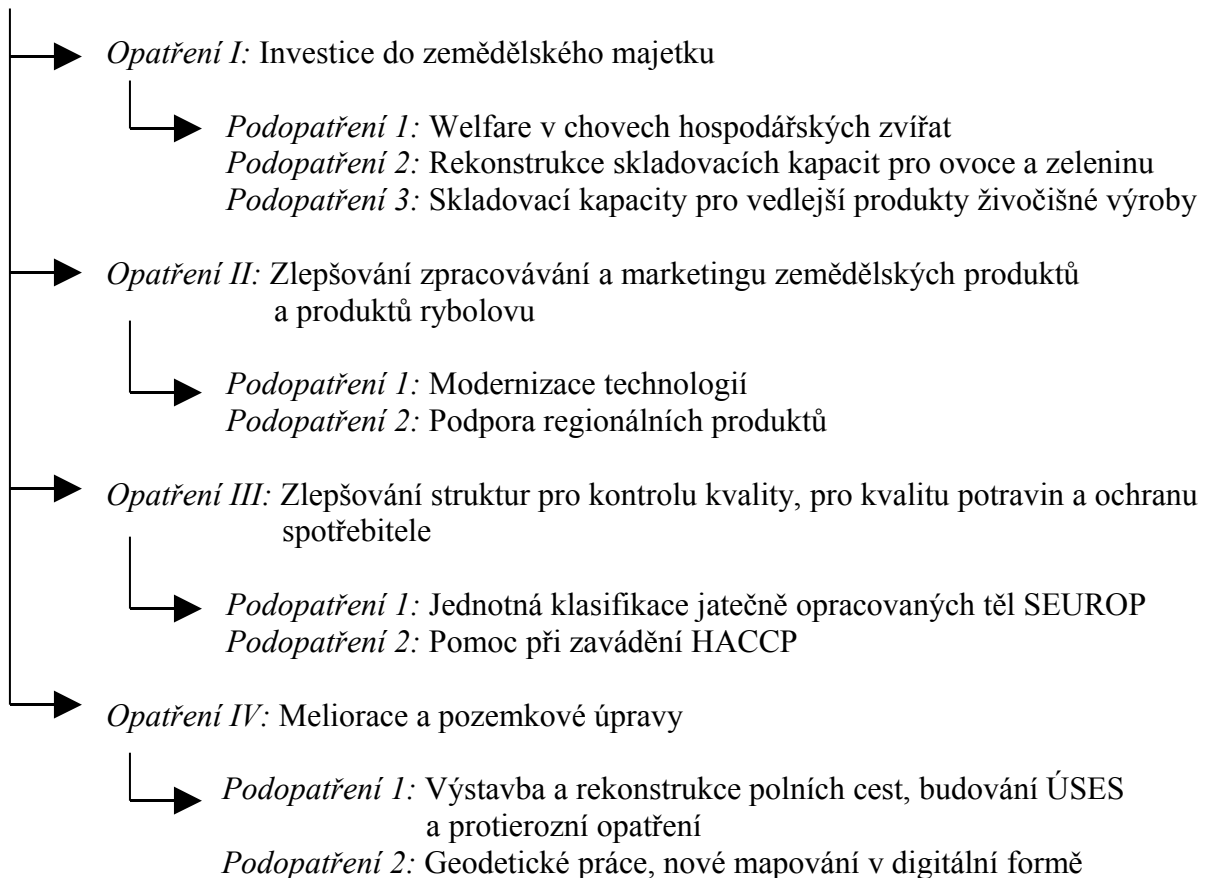
³ <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/search?query=zad%C3%A1vac%C3%AD%20podm%C3%ADnky>

Program **SAPARD** zastupují tři hlavní priority, které jsou rozděleny do jednotlivých opatření a podopatření. Jejich hierarchie je následující:

Schéma č. 3: Priority programu SAPARD

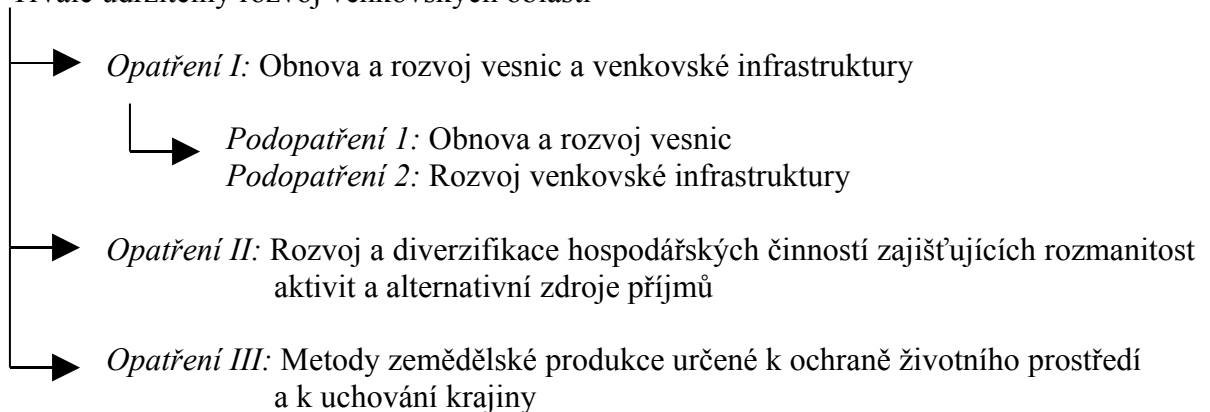
PRIORITA I

Zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství

PRIORITA II

Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí

PRIORITA III

Odborná pomoc

- *Opatření I:* Zlepšování profesního vzdělávání
- *Opatření II:* Technická pomoc

Výše uvedené schéma č. 3 zobrazuje priority a opatření ve všeobecném měřítku pro všechny kandidátské země, tedy dá se říci, že je univerzální. Co se týče České republiky, představují opatření 95 % alokací.

2. 1. 1. Cíle programu SAPARD

Finanční podpora od Evropské unie byla poskytována do následujících **oblastí**:

- a) v rámci tzv. Společné zemědělské politiky (CAP) – realizace „Acquis communautaire“
- b) hlavní a specifické problémy pro udržitelnost přizpůsobování zemědělství a venkova

Nyní budou představeny **jednotlivé úkoly**, které byly programem SAPARD **označeny za nejdůležitější**, jsou to tyto:

- posílení konkurenceschopnosti prvovýroby a zpracovatelských odvětví
- dosažení vysoké kvality zemědělských a potravinářských výrobků s vyšší přidanou hodnotou
- dokončení restrukturalizace zemědělských a zpracovatelských podniků
- posílení pozice zemědělské prvovýroby na trhu a zavedení Acquis communautaire do praxe⁴

Mezi **specifické úkoly** patřilo následující:

- vytvoření podmínek pro jasnou identifikaci vlastnictví půdy a rozvoj trhu s pozemky
- zaměření se na podporu ostatních funkcí zemědělství např. tvorba krajiny nebo rekreační zázemí⁴.

Dalším kritériem nařízení Rady EU je hodnocení programu, a to ex-ante, mid-term a ex-post. Jak probíhalo toto hodnocení u programu SAPARD nastíní další subkapitoly.

⁴http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/sapard/1153463800000/1153464009687.pdf

2. 1. 2. Ex-ante hodnocení

Stručný **nástin požadavků** na program SAPARD v rámci hodnocení ex-ante znázorňují v následujících bodech:

- analýzu, syntézu a strategii rozvoje zemědělství a venkova České republiky
- všeobecné cíle koncepce
- stanovení strategických cílů a priorit koncepce na léta 2000 – 2006
- stanovení způsobu implementace a finančního rámce koncepce, včetně informativního seznamu ukazatelů pro potřeby monitorování a hodnocení⁵.

Shrnutí ex-ante SAPARD :

- 1) V rámci prvního roku realizace Plánu SAPARD vypracovat a zrealizovat podrobný systém monitoringu a vyhodnocování jeho účinnosti a navzájem mezi sebou propojit jeho struktury implementace a monitoringu.
- 2) Součástí tzv. interim (mid-term) a ex-post hodnocení bude zvláštní kapitola o jejích vlivech na životní prostředí a o jejím příspěvku k trvalé udržitelnosti rozvoje ČR. K tomuto hodnocení bude využita aktualizovaná soustava ukazatelů⁵.

Vliv EZFRV na vývoj některých **důležitých makroekonomických ukazatelů** během programu SAPARD:

Tab. č. 1: Čisté peněžní příjmy celkem (na osobu a rok v Kč) v období SAPARDU

	2000	2001	2002	2003
Průměrná domácnost	83 422	90 167	93 153	98 102
Domácnost zemědělců	73 002	79 617	83 622	85 144

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 2a: Ekonomický rozvoj (HDP/obyv. v procentech) v období SAPARDU

	2000	2001	2002	2003	2004
Odhad dle ČSÚ	63,7	65,0	66,2	67,5	68,8
Odhad dle Eurostatu	63,7	65,4	67,0	68,8	70,5

Zdroj: Eurostat, ČSÚ

⁵ <http://www.env.cz/www/zamest.nsf>

Tab. č. 2b: Vývoj hrubého domácího produktu v procentech

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HDP (%)	3,6	2,5	1,9	3,6	4,5	6,4	6,4	6,6

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 3: Míra nezaměstnanosti (v procentech)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nezam. v %	8,8	8,2	7,3	7,8	8,3	7,9	7,1	5,3

Zdroj: Eurostat

V průběhu programu SAPARD makroekonomické ukazatele v tab. 1 a 2a rostly, ale hodnoty vývoje HDP s mírou nezaměstnaností mírně kolísaly.

Po skončení evaluačního programu SAPARD se podíl zemědělství na HDP pohyboval ve výši 3 %, podíl zemědělství na zaměstnanosti okolo 4 %, produktivita práce v tomto sektoru klesla o 2 %, ceny zemědělských výrobců klesly dokonce o 9,2 % a výše podpor do zemědělství byla zaznamenána o 27 % vyšší.

2. 1. 3. Mid-term evaluace

Základní zjištění střednědobého hodnocení programu SAPARD jsou následující:

- implementace Programu je velmi uspokojivá, což hodnotiteli umožňuje posuzovat několik aktivit. Tok finančních prostředků je vyšší, než je určeno v cílech stanovených pro danou úroveň činností. Pokud jde však o efektivnost jednotlivých priorit Programu, je možno vysledovat určitý nesoulad;
- lze dospět k závěru, že činnosti, jimž se díky Programu dostává podpory, mají pozitivní účinek. Hodnotitel však doporučuje, aby byla posílena „vertikální“ vnitřní koherence, např. promítnutím cílů do všech fází, až po úroveň základního výběru projektů;
- závěr hodnotitele je takový, že pokud bude Program náležitě realizován, přispěje k podstatnému zlepšení řešených problémů;

- hodnotitel dospěl k závěru, že účinnost Programu jako takového je uspokojivá⁶.

Shrnutí mid-term:

- hodnotitel dospěl k obecnému závěru, že administrace Programu je **efektivní** ve smyslu plnění požadavků EU, ale je třeba zvýšit účinnost a tam, kde je to možné, zavést **jednodušší postupy**;
- struktura vybudovaná pro administraci **Programu** a delegování úloh a povinností v rámci Agentury SAPARD a Ministerstva pro místní rozvoj **je v souladu** s požadavky Komise. Je však také třeba konstatovat, že systém ve své současné podobě je příliš byrokratický a komplikovaný, částečně z důvodu sdílené účasti a odpovědnosti dvou ministerstev, částečně z důvodu poměrně byrokratických postupů na obou ministerstvech⁷.

2. 1. 4. Ex-post hodnocení

- Úkolem je **zhodnotit realizaci programu** za celé období a zároveň analyzovat změny vyvolané tímto programem, využití zdrojů, efektivitu a účinnost, dopady a soulad s předběžným hodnocením programu;
- **Vítězným uchazečem se stala firma IBS Consulting, s. r. o.** Ex-post hodnocení se bude skládat ze tří zpráv: předběžné, průběžné a závěrečné. Tyto zprávy budou průběžně konzultovány se zástupci Evropské komise;
- Termín pro **předložení závěrečného hodnocení** programu SAPARD je **31. prosince 2007**. Za účelem monitorování a koordinování prací na tomto hodnocení byl ustaven Řídící výbor, do kterého byli jmenováni zástupci těchto organizací: SZIF, VÚZE, MMR, ČSÚ, MŽP, MF a MZe⁷.

Co se týče finančního plánu, výše dotací, které byly sjednány na počátku vzniku programu SAPARD a skutečně příjemci obdrženy, bude tato problematika rozebrána v kapitole č. 3.

⁶ <http://www.evasco.cz/projekty-detail.php>

⁷ <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/sapard>

2. 2. HRDP

HRDP je zkratka pro anglický název „Horizontal Rural Development Plan“ v překladu **Horizontální plán rozvoje venkova České republiky**, který schválila v roce 2004 Evropská komise. Program byl navržen na období 2004 – 2006. Byl zaměřen opět na poskytování podpor v zemědělství a na rozvoj venkova z fondů Evropské unie. **Prioritou celého plánu bylo „Trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů“**. Pro uskutečnění této priority bylo třeba si **stanovit opatření**, která jsou v souladu s nařízením EU.

Jsou to tyto:

- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)
- Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními (LFA)
- Agro-environmentální opatření (AEO)
- Lesnictví
- Zakládání skupin výrobců (ZSV)
- Technická pomoc⁸.

Jaké jsou cíle jednotlivých opatření stručně bude vysvětleno v následujících odstavcích.

2. 2. 1. Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Charakteristickým znakem tohoto opatření je **orientace na starší zemědělce nad 55 let života, kteří mají vytvořit prostor mladším zemědělcům**. Poskytnutím finanční pomoci bude starším zemědělcům zajištěny lepší životní podmínky. Úkol mladých zemědělců by spočíval ve zlepšení ekonomické životaschopnosti zemědělských podniků. To by v konečném dopadu působilo i na celkovou stabilitu ekonomické a sociální situace v zemědělství a na venkově.

Otázkou je však, jaké procento z dnešní mládeže se chce naplno věnovat tomuto oboru. V internetové publikaci (viz literatura) je uvedeno, že minimální úroveň vzdělání lidí, kteří by se chtěli na tomto cíli podílet, je pouze středoškolské odborné. To otevírá mnohem větší možnost tuto myšlenku uskutečnit, neboť zastoupení středoškolsky kvalifikovaných studentů je několikanásobně větší než vysokoškolsky vzdělaných.

⁸ http://81.0.228.70/attachments/aktualizovana_verze_HRDP_bez_priloh_k_1.3.2006.doc

2. 2. 2. Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními

Cílem tohoto opatření je **podporovat zemědělce v oblastech se ztíženými podmínkami** a zároveň tam tuto místní populaci udržet. Dotace by měly sloužit jako stabilizační kritérium zemědělství a rozvoje venkova s úmyslem zajistit zemědělcům dostatek příjmů. **Hlavními cíly** tedy jsou:

- ✓ zajistit odpovídající příjmy zemědělským podnikům hospodařícím ve ztížených podmínkách
- ✓ přispět k udržitelnému využití zemědělské půdy a ochraně ostatních přírodních zdrojů (zejména vodních zdrojů)
- ✓ přispět ke stabilizaci venkovské populace
- ✓ udržet atraktivitu krajiny (krajinný ráz)
- ✓ podpořit systémy hospodaření přátelské k životnímu prostředí⁸.

Dalším opatřením programu HRDP je agro-environmentální opatření.

2. 2. 3. Agro-environmentální opatření

Toto opatření se zabývá podporou všech způsobů, **jak co nejlépe využít zemědělskou půdu**. To samozřejmě nesmí být v rozporu s ochranou či zlepšením životního prostředí. Snaží se zachovat důležitá naleziště přírodních zdrojů a hájit území velké přírodní hodnoty.

Byla navržena následující podopatření, která mají řešit:

- ✓ zrychlený odtok vody z krajiny
- ✓ problémy eroze půdy
- ✓ podporu ekologické stability krajiny
- ✓ zachování a zvýšení biologické různorodosti na zemědělsky využívané půdě⁸.

2. 2. 4. Lesnictví

Opatření Lesnictví skrývá další podopatření, a to „Zalesňování zemědělské půdy“ a „Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití“. První z podopatření dbá na, jak již v samotném názvu uvádí, **zalesňování půdy**. Jedná se především o zmenšení orné půdy právě pomocí vysazení nových stromů. Zároveň však nesmí dojít ke snížení produkce v zemědělství.

⁸ http://81.0.228.70/attachments/aktualizovana_verze_HRDP_bez_priloh_k_1.3.2006.doc

Cíle prvního podopatření jsou shrnuty do těchto bodů:

- ✓ trvalé snížení výměry zemědělsky obdělávaných půd
- ✓ rozšíření zalesněných ploch a posílení biodiverzity krajiny
- ✓ posílení dimenze trvalé udržitelnosti venkovského prostoru
- ✓ změna struktury zemědělských farem s cílem zajištění jiných příjmů formou diverzifikace jejich aktivit
- ✓ zlepšení ekologické rovnováhy venkovského prostoru⁸.

Druhé podopatření má vesměs stejný účel jako první, tedy úkolem je snížit podíl zornění půdy a zároveň neomezit zemědělskou produkci.

Zde uvádím **cíle druhého opatření**:

- ✓ snížení výměry zemědělské půdy využívané k produkci potravin
- ✓ snížení produkce skleníkových plynů zvýšením podílu obnovitelných zdrojů na celkových zdrojích energie
- ✓ snížení imisí (zejména oxidů síry) ze spalování fosilních paliv
- ✓ zvýšení biodiverzity a zlepšení ekologické rovnováhy krajiny
- ✓ zlepšení sociálních a ekonomických podmínek venkovského prostoru
- ✓ zajištění stabilnější finanční situace zemědělských farem změnou struktury příjmů formou diverzifikace podnikatelských aktivit⁸.

2. 2. 5. Zakládání skupin výrobců

Zakládání skupin výrobců je **výhodné** zejména **pro začínající výrobce**, neboť hlavní podstata je založena na **vzájemné pomoci v oblasti marketingu, managementu, financování** atd.

Cíle jsou následující:

- ✓ zakládání skupin zemědělských výrobců a jejich sdružení za účelem společného odbytu základních zemědělských výrobků
- ✓ přizpůsobení zemědělských výrobků těchto skupin výrobců tržním požadavkům velkoobchodních výkupců a zpracovatelů
- ✓ zvyšování přidané hodnoty společné produkce a jejího lepšího zhodnocení přípravou dodávek, tříděním, skladováním, jednotnou kvalitou a centralizací prodeje

⁸ http://81.0.228.70/attachments/aktualizovana_verze_HRDP_bez_priloh_k_1.3.2006.doc

- ✓ stanovení společných pravidel pro informace mezi odbytovými organizacemi výrobců a odběrateli o výrobě, plynulosti dodávek během celého roku (sezónnost produkce)
- ✓ k zajištění těchto opatření podpořit technický a technologický rozvoj a vytváření marketingových struktur odbytových skupin výrobců⁸.

2. 2. 6. Technická pomoc

Technická pomoc je důležitou pomůckou, bez které by program fungovat nemohl. **Zajišťuje vše spojené s monitoringem HRDP. Zpracovává veškeré žádosti, třídí je, eviduje, informuje žadatele, podává zprávy Evropské unii, vytváří poradenské služby.**

S technickým pokrokem přizpůsobuje formu poskytování a přijímání informací, vylepšuje prostředí pro analýzu dat a mnohé jiné.

Plán HRDP spravuje tzv. **Platební agentura**.

2. 2. 7. Ex-ante hodnocení

Předběžné hodnocení Horizontálního plánu rozvoje venkova pro Českou republiku 2004 – 2006 bylo vypracováno na základě smlouvy mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Vysokou školou ekonomickou v Praze (pracoviště Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku). Struktura předběžného hodnocení Horizontálního plánu rozvoje venkova pro Českou republiku 2004 – 2006 se drží zadávací dokumentace Structural Funds Assistance to the Czech Republic. Při zpracování předběžného hodnocení vycházel tým hodnotitelů z následujících metodologických podkladů: Nařízení Rady (ES) 1257/1999, 1260/1999, 438/2001, 445/2002, metodickými pokyny a materiály týkajícími se předběžných hodnocení a dokumentu Evaluation of rural development programmes 2000 - 2006 supported from the European Agriculture Guidance and Guarantee Fund, Guidelines, Directorate General for Agriculture, 1999⁹.

Hlavní principy strategie rozvoje venkova, které musely být akceptovány hodnotiteli (dle Horizontálního plánu rozvoje venkova 2004-2006):

- multifunkční zemědělství,
- vícesektorový a integrovaný přístup politiky rozvoje,
- flexibilní podpora venkovského rozvoje,

⁸ http://81.0.228.70/attachments/aktualizovana_verze_HRDp_bez_priloh_k_1.3.2006.doc

⁹ http://www.ekotoxa.cz/ipp/04-HRDp/HRDp-konecne_zneni-AEO1_090204.pdf

· transparentnost programových dokumentů⁹.

Shrnutí ex-ante:

- Socio-ekonomická analýza a SWOT se nezaměřují hlouběji na regionální aspekty problémů a tendencí. Tento přístup je zdůvodněn celkovou koncepcí programového dokumentu jako podklad pro plošně orientovanou intervenci. Dokument explicitně nezahrnuje analýzu mimoprodukčních funkcí zemědělství, implicitně je však tento segment podkladem pro vypracování strategie.
- Samotná strategie HRDP je postavena na poznacích ze SWOT analýzy českého zemědělství a zejména je patrná snaha o omezení dlouhodobých dopadů slabých stránek a hrozeb uvedených v této analýze. U některých z opatření autoři uvádějí možnost malého zájmu zemědělců o dané opatření. Z tohoto pohledu se může jejich výběr zdát diskutabilní.
- HRDP ve svých navrhovaných opatřeních navazuje na stávající programy v České republice, ať již financované z prostředků České republiky, nebo Evropské unie. Z tohoto pohledu lze předpokládat, že nedojde ke skokové změně, která by ohrozila jejich naplnění. Tento postup zároveň umožnil propracovat každé z navržených opatření⁹.

Nyní se zaměříme na vývoj některých *makroekonomických ukazatelů* během realizace programu HRDP v letech 2004 – 2006:

Tab. č. 4: Vývoj nezaměstnanosti v procentech

	2004	2005	2006
Nezaměstnanost celkem	8,3	7,9	7,1
Muži	7,1	6,5	5,8
Ženy	9,9	9,8	8,8

Zdroj: ČSÚ

Tab. č. 5: Vývoj hrubého domácího produktu

	2004	2005	2006
HDP/1 obyv. (v Kč)	276 064	291 938	314 765
Vývoj HDP v %	4,5	6,4	6,4

Zdroj: ČSÚ

⁹ http://www.ekotoxa.cz/ipp/04-HRDP/HRDP-konecne_zneni-AEO1_090204.pdf

Tab. 6: Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na HDP¹⁾(%)

Rok	Běžné ceny			
	Zemědělství	Lesnictví	Rybolov	Celkem
2000	3,03	0,87	0,030	3,93
2001	2,94	0,72	0,028	3,69
2002	2,34	0,71	0,030	3,08
2003	2,33	0,68	0,019	3,03
2004	2,63	0,65	0,019	3,30
2005	2,31	0,65	0,015	2,98

¹⁾ vypočteno z hrubé přidané hodnoty (HPH) v běžných cenách

Zdroj: ČSÚ; zpracováno ve VÚZE - do roku 2003 z údajů ročenek národních účtů, rok 2004 a 2005 z údajů čtvrtletních národních účtů.

Zajímavým a v rámci rozvoje venkova a zemědělství důležitým makroekonomickým ukazatelem je podíl investic na ochranu životního prostředí z HDP. Tento ukazatel je však na webových stránkách ČSÚ pro období realizace HRDP stanoven jen u roku 2004, a to 0,7 %. Pro srovnání s předchozími roky se tento ukazatel pohyboval přibližně kolem hodnoty 1 %, takže zde nebyly zaznamenány velké výkyvy.

Pro zkrácené programovací období Horizontálního plánu rozvoje venkova na období 2004 – 2006 **nebylo provedeno střednědobé hodnocení** (Nařízení Komise (ES) č. 141/2004).

Ex-post hodnocení však vyhotoveno je, výsledky jsou následující.

2. 2. 8. Ex-post hodnocení

Z celkové schválené alokace na program HRDP na rok 2005 (cca 6,776 mld. Kč) bylo skutečně zažádáno o cca 6,337 mld. Kč, což by znamenalo v případě 100 % čerpání **celkové nedočerpání finančních prostředků o 6,47 %**. Nedočerpání finančních prostředků je zejména způsobeno pozdější realizací některých opatření, např. PUZČ a ZSV. U opatření AEO bylo skutečně zažádáno v roce 2005 o více než 3,296 mld. Kč, což znamená pouze minimální nedočerpání oproti schválenému finančnímu rámci o 2,05 %. Nejvíce nedočerpaných prostředků, kromě opatření ZSV, kde nebylo čerpáno vůbec, bylo v opatření Lesnictví o 72,31 %¹⁰.

V další části ex-post hodnocení budou uvedeny hlavní problémy tohoto programu a návrhy řešení těchto problémů, které byly zkoncipovány samotnými hodnotiteli.

¹⁰ http://www.apic-ak.cz/data_ak/6/por/HRDP05.pdf

Hlavní problémy a jejich řešení:

Pro zjištění hlavních problémů při administraci opatření HRDP byly osloveny zaměstnanci příslušných pracovních útvarů MZe, SZIF a žadatelé. Z jejich odpovědí byly vybrány následující připomínky, které mají zásadní význam:

- odlišně nastavená kritéria a pravidla pro posuzování opatření AEO a opatření Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními
- podávání změnových žádostí je složité a je dána krátká doba na jejich zpracování (tisk předtisků). Díky kumulaci termínů příjmu žádostí na AEO dochází k velkému vytížení jak zaměstnanců MZe, tak žadatelů
- systém podpor AEO je komplikovaný a zvláště, čerpá-li jeden žadatel v rámci AEO více dotací, špatně se ve svých povinnostech a závazcích orientuje
- systém poradenství není dostatečně orientován vždy na konečného žadatele
- náročnost administrace opatření PUZČ. Dalším problémem u opatření PUZČ je návaznost na související právní předpisy vztahující se k daňové, sociální a zdravotní problematice, které mohou limitovat vstup do opatření v návaznosti na zvýšení finanční náročnosti vyplývající z těchto souvisejících předpisů.

Návrhy řešení problémů:

- řídicí orgán HRDP v současné době pracuje na sjednocení některých podmínek AEO a LFA, které by zjednodušily administraci těchto opatření a umožnily lepší orientaci pro žadatele. Uplatnění těchto zjednodušujících pravidel je plánováno na nové programovací období 2007 – 2013
- v průběhu roku 2005 bylo realizováno na padesát seminářů pro širokou veřejnost a dále v regionech ČR působí 20 specializovaných poradců. Pro následující období je plánováno rozšíření počtu seminářů a poradců, včetně poradenského systému
- v roce 2006 zjednodušení a zpřesnění internetových stránek, které podávají informace o HRDP. Předpokladem je také rozšíření poradenského systému zaměřeného výhradně směrem k žadateli¹⁰.

¹⁰http://www.apic-ak.cz/data_ak/6/por/HRDP05.pdf

2. 3. Sektorový operační program (OP RVMZ)

Sektorový operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ navazuje na program SAPARD. Stejně jako výše uvedené programy, tak i tento schválila Evropská komise. Prostředky z evropských fondů bylo možné čerpat v období 2004 – 2006. Program se soustředil především na investice v agrárním sektoru. Zabýval se také zpracováním potravin, lesnictvím a vodohospodářstvím, rybářstvím či pozemkovými změnami.

Hlavní cíl byl **zaměřen na konkurenceschopnost zemědělství, kde klíčem pro její zvýšení měla být produktivita práce, přidaná hodnota a v neposlední řadě kvalita zemědělských výrobků**. Zdá se, že těmito cíli disponují i předchozí programy. Definice cíle je opravdu velmi podobná, avšak operační program Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství staví na přední místa snižování a také odstraňování negativních vlivů agrární produkce podílejících se na zhoršení úrovně životního prostředí, ale i ochranu před znečištěním vodních a půdních zdrojů.

Cíle programu:

- zvyšování konkurenceschopnosti odvětví,
- zajištění zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů,
- snižování rozdílů v sociálních podmínkách,
- zachování kulturní krajiny,
- ochraně a zlepšování životního prostředí¹¹.

Přehled priorit, opatření a podopatření:

Priorita I - Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství

Přehled opatření a podopatření/aktivit

1.1. Investice do zemědělského majetku / zemědělských podniků

Podopatření/aktivita

1.1.1. Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům

1.1.2. Prohlubování diverzifikace zemědělských činností

1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing

¹¹ <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/op-zemedelstvi/1001046/>

1.3. Lesní hospodářství

Podopatření/aktivita

1.3.1. *Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření*

1.3.2. *Investice do lesů*

1.3.3. *Sdružování majitelů lesa*

1.3.4. *Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd*

Priorita II - Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání

Přehled opatření a podopatření/aktivit

2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí

Podopatření/aktivita

2.1.1. *Pozemkové úpravy*

2.1.2. *Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny*

2.1.3. *Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů*

2.1.4. *Rozvoj venkova (podopatření typu LEADER+)*

2.1.5. *Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství*

2.2. Odborné vzdělávání

2.3. Rybářství

Podopatření/aktivita

2.3.1. *Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb*

2.3.2. *Chov vodních živočichů - akvakultura*

2.3.3. *Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření*

Priorita III - Technická pomoc

Přehled opatření

3.1. Technická pomoc¹¹

V následujících odstavcích bude těmto prioritám věnováno více. Každá priorita bude popsána ze dvou hledisek – specifikace a cíle priority (dle <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/op-zemedelstvi/1001046/>).

Specifikace Priority I

Priorita I vychází z 5. prioritní osy - „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ Rámce podpory Společenství a je **orientována na podporu zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství**. Priorita I je kofinancována ze strukturálního fondu EAGGF a je v souladu s národní strategií rozvoje lidských zdrojů a

¹¹ <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/op-zemedelstvi/1001046/>

plánem zaměstnanosti zpracovaném MPSV (ministerstvem práce a sociálních věcí) a je rovněž v souladu se sociální politikou EU. Všechna opatření Priority I respektují rovné postavení mužů a žen.

Cíle Priority I

V oblasti zemědělství se jedná především o zajištění jeho **větší konkurenceschopnosti a adaptaci na podmínky evropského trhu, o zvýšení produktivity práce, o zvýšení přidané hodnoty a kvality zemědělských produktů a tím i zvýšení příjmů v zemědělství**. Rovněž prohloubení diverzifikace zemědělských aktivit, tedy vytváření nových pracovních míst v alternativních oblastech a růst příjmů venkovského obyvatelstva mohou velice kladně ovlivnit nepříznivý stav věkové a vzdělanostní struktury obyvatel. Zároveň určité výhody poskytnuté mladým začínajícím zemědělcům zcela jistě pozitivně ovlivní život na venkově a přispějí k **odstranění hospodářských a sociálních rozdílů jak z pohledu sektorů, tak z pohledu regionálního**.

Velice důležitým aspektem, který Priorita I sleduje, je **snižování a odstraňování negativních vlivů zemědělské produkce na životní prostředí**, ochrana vod a půdy před znečištěním ze zemědělských zdrojů.

Finanční prostředky v rámci Priority I budou použity na rekonstrukci, modernizaci a výstavbu nových zemědělských staveb tak, aby odpovídaly standardům EU na chov hospodářských zvířat (welfare). Zavádění nových technologií dle požadavků směrnic EU pro welfare hospodářských zvířat je pro zemědělce finančně náročná investice s dlouhou dobou návratnosti, a proto je spolufinancování této činnosti žádoucí. Z důvodů dodržení hygienických standardů EU a s ohledem na šetrný přístup k životnímu prostředí jsou důležité **investice do rekonstrukce skladovacích kapacit** v rostlinné výrobě a výstavby a rekonstrukce zařízení pro skladování vedlejších produktů živočišné výroby.

S dalšími finančními prostředky se počítá na zlepšení zpracování zemědělských produktů, tj. především na **modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení**, zavádění nových technologií a stejně tak na podporu marketingu zemědělských výrobků.

Lesní hospodářství má v ČR velice dobrou úroveň plánování a hospodaření s poměrně dlouhou historií a nabízí tak velký potenciál k využití. K dalšímu rozvoji tohoto hospodářství by měly přispět investice do nových technologických postupů pro zpracování lesních produktů. Neméně důležité je i **udržitelné dobré hospodaření v lesích spojené s obnovou**

lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami, podporou preventivních opatření proti přírodním kalamitám a opatřeními na zlepšování ekologické stability lesů.

Specifikace Priority II

Priorita II vychází z 5. prioritní osy - „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ Rámce podpory Společenství a je **orientována na pozemkové úpravy, vodní hospodářství, rozvoj venkova, odborné vzdělávání a rybnářství**. Priorita II je kofinancována ze strukturálních fondů EAGGF a FIFG (Financial Instrument for Fisheries) a je v souladu s národní strategií rozvoje lidských zdrojů a plánem zaměstnanosti zpracovaném MPSV a je rovněž v souladu se sociální politikou EU. Pro vytvoření alternativních pracovních příležitostí ve venkovských oblastech je velice důležitá součinnost s SROP (Společný Regionální Operační Program) (zejména opatření 1.1 – podpora podnikání). Všechna opatření Priority II respektují rovné postavení mužů a žen.

Rozdíl mezi podporami určenými pro řízení vodních zdrojů a ochranu před povodněmi v rámci dvou operačních programů – OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a OP Infrastruktura – spočívá v typu a zaměření opatření. OP Zemědělství **podporuje oblasti protipovodňové kontroly a řízení vodních zdrojů projekty**, které mají za cíl chránit zemědělský produkční potenciál, opatření jsou realizována v souladu s koncepcí protipovodňové ochrany Ministerstva zemědělství. V rámci OP Infrastruktura jsou financovány projekty na obnovu vodních zdrojů, výstavbu a rekonstrukci malých vodních nádrží (pro nezemědělské účely) a **obnovu pramenišť**. Zvláštní pozornost bude věnována ochraně a obnově biodiversity, zvláště prostřednictvím odstraňování překážek pro pohyb volně žijících zvířat.

Rozdíl mezi podporami určenými pro rozvoj venkovské turistiky v rámci dvou operačních programů – OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a SROP – spočívá v typu a zaměření opatření. Projekty ve venkovských oblastech a přímo spojené se zemědělským podnikem jsou podporované (např. **agroturistika**) Operačním programem Zemědělství, kdežto ostatní typy projektů zaměřené na rozvoj turistiky spadají pod SROP.

Cíle Priority II

Hlavním účelem pozemkových úprav je **uspořádání vlastnických práv k pozemkům, prostorové a funkční úpravy pozemků a jejich reálné vytyčení**. Vyjasnění vlastnických

vztahů prostřednictvím pozemkových úprav, zapsání vlastnických práv včetně geodetických informací o vlastnických pozemcích, je předpokladem pro trh s půdou a investice do půdy.

Vzhledem k opakovaným přírodním kalamitám typu povodní, které ČR v posledních letech velice postihují a způsobují značné škody nejen na majetku občanů, ale také na zemědělské půdě a zemědělských vodních zdrojích, je cílem Priority II **obnovení zemědělského produkčního potenciálu, který byl poškozen povodněmi a budování nových nebo úprava starých zařízení na ochranu před povodněmi**. Realizace podopatření typu LEADER+ umožní jak přípravu pilotních místních akčních skupin, přípravu a realizaci jejich integrované strategie rozvoje, tak i proškolení dalších potenciálních zájemců o Iniciativu Společenství LEADER+.

Účelem odborného vzdělávání je rovněž zabezpečit subjektům působícím v rámci resortu zemědělství dostupnost potřebných znalostí, dovedností a informací, a tak podpořit konkurenceschopnost jejich podnikání, včetně **diverzifikace zemědělských činností**.

Podpora a **zlepšení zpracování a marketingu** rybích výrobků, chovu vodních živočichů a činností prováděných odborníky v rybářství má přispět k vyšší konkurenceschopnosti podnikání subjektů působících v rámci resortu zemědělství. Rybářství je pojato jako funkční celek, jsou pokryty důležité oblasti zabezpečující další rozvoj samotného rybářství i jeho vazba na rozvoj venkovských oblastí a biologicky cenných regionů.

Specifikace Priority III

Priorita III vychází z 5. prioritní osy - „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ Rámce podpory Společenství a je **orientována na technickou pomoc při realizaci OP Zemědělství**. Priorita III je kofinancována ze strukturálních fondů EAGGF a FIFG a je v souladu s nařízením Komise (ES) č. 448/2004, s čl. 23 nařízení Rady (ES) č.1260/1999 a s bodem 1 čl. 17 Nařízení Rady (ES) č. 2792/1999.

Cíle Priority III

Cílem Priority III je poskytnout technickou pomoc v rámci realizace OP Zemědělství se zaměřením na **podporu jeho efektivního řízení, propagaci a na podporu efektivního hodnocení** OP Zemědělství a vybraných projektů.

2. 3. 1. Ex-ante hodnocení

Předběžné (ex-ante) hodnocení OP Zemědělství provedl evaluační tým expertů, akademiků a odborníků z praxe za Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku při Fakultě národohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze. OP Zemědělství v zásadě pokračuje v politice podpory zemědělského sektoru z uplynulého období, a to včetně orientace předvstupního programu SAPARD, a zároveň se zaměřuje i na nové oblasti podpory. OP Zemědělství deklaruje návaznost především na nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 a nařízení Rady (ES) č. 1257/1999¹².

Analýzy a jejich řešení:

Socio-ekonomická analýza

V průběhu procesu přípravy OP Zemědělství byl učiněn významný kvalitativní posun při zpracování socio-ekonomické analýzy. Informativní hodnota analýzy se podstatně zvýšila, a to co se týče většiny jednotlivých sekcí i co se týče analýzy jako celku. Analýza současné situace v českém zemědělství je vysoce objektivní a některé části analýzy ekonomické a sociální situace byly provedeny do hloubky a relativně úspěšně.

Očekávané dopady

Celkový cíl OP Zemědělství je v souladu s cíli Národního rozvojového plánu a zdroje jsou alokovány účinně a efektivně v rámci definovaných opatření. Cíle pak mohou být splněny a slabé stránky specifikované v analýze SWOT mohou být zlepšeny, zejména co se týče celkového cíle zvyšování konkurenceschopnosti.

Implementační systém

Adekvátní pozornost je věnována zavádění a monitorování mechanismů v programovém dokumentu. Využití struktur programu SAPARD a získaných zkušeností je dobrým znamením úspěchu OP Zemědělství¹².

¹²<http://www.strukturalni-fondy.cz/oprvvmz/programovy-dokument-op-rozvoj-venkova-a-multifunkcni-zemedelstvi-2004-2006>

Nyní je vhodné opět uvést **vliv makroekonomických ukazatelů** v průběhu realizace Sektorového operačního programu v letech 2004 – 2006, některé ukazatele jsou již uvedeny v předchozím programu, který byl realizován v témže období.

Tab. č. 7: Základní makroekonomické ukazatelé v letech 2004 – 2006

Roky	2004	2005	2006
HDP – běžné ceny (v mil. Kč)	2 781 060	2 970 261	3 204 086
HDP – stálé ceny roku 2000 (v mil. Kč)	2 467 615	2 617 608	2 776 379
Míra inflace (v %)	2,8	1,9	2,5
Dovoz celkem (v mil. Kč) – běžné ceny	1 749 095	1 829 962	2 099 604
Vývoj celkem (v mil. Kč) – běžné ceny	1 722 657	1 868 586	2 143 998
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	18 041	18 985	20 211

Pozn.: Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen.

Zdroj: ČSÚ

Hodnocení **mid-term** u tohoto programu opět **provedeno nebylo**, a dosud **není dokončeno ani hodnocení ex-post**, které by mělo být vyhotoveno nejpozději do 3 let po skončení programového období.

Další podkapitola 2. 4. bude věnována Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013. Tento program je nejnovějším plánem rozvoje zemědělství a venkovských oblastí, proto bude praktická část vytvořena na základě porovnání Programu rozvoje venkova České republiky se Švédským plánem rozvoje pro období 2007 – 2013. Materiál (Švédský plán rozvoje venkova), ze kterého bude čerpáno, je vyhotoven v anglickém jazyce.

2. 4. Program rozvoje venkova České republiky (na období 2007 – 2013)

Tento program rozvoje venkova koresponduje s Nařízením Rady Evropského společenství č. 1698/2005 a byl zpracován na základě Národního strategického plánu rozvoje venkova. Jednotlivé strategie jsou utříděny do čtyř os, pomocí nichž se realizují. **Cílem je dlouhodobě udržitelný rozvoj, ameliorace životního prostředí a v neposlední řadě eliminace negativních dopadů zemědělství.** Jedním z cílů je také **posílení konkurenceschopnosti v oblasti potravinářství** a s tím související rozšíření podnikání, nová pracovní místa či snížení nezaměstnaných žijících na venkovech. Program rozvoje venkova je aplikován na celé území České republiky a stane se klíčovým faktorem také v oblasti politiky rozvoje venkova, a to na sedm let, tedy až do roku 2013.

Osy a priority:

OSA I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Rozvojová osa se člení na dvě priority, a na celkové finanční alokaci EZFRV se podílí 22,39 %:

Priorita 1.1 Modernizace, inovace a kvalita

Priorita Modernizace, inovace a kvalita zahrnuje skupiny opatření na podporu zemědělských podniků a jejich činnosti, zlepšování kvality a přidávání hodnoty zemědělských a potravinářských produktů, lesního hospodářství a posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí.

Na tuto prioritu je soustředěno maximální množství finančních prostředků – 92,18 % prostředků určených pro osu I. V rámci toho je nejdůležitější oblastí podpora modernizace zemědělských podniků.

Priorita 1.2 Přenos znalostí

Priorita Přenos znalostí zahrnuje skupiny opatření na podporu odborného vzdělávání a využívání poradenských služeb subjektů podnikajících v zemědělství, potravinářství a lesnictví a dále opatření na podporu mladých zemědělců a předčasného odchodu do důchodu. Na tuto prioritu připadá v rámci priority 7,82 % finančních prostředků.

OSA II: Zlepšování životního prostředí a krajiny

Rozvojová osa obsahuje tři priority, a její váha na celkové finanční alokaci EZFRV činí 55,2 %:

Priorita 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajín

Priorita podporuje zvyšování biodiverzity v krajině a je zaměřená na ochranu přírodních zdrojů a je na ní alokováno 76,5 % prostředků osy II.

Priorita 2.2 Ochrana vody a půdy

Tato priorita podporuje zejména zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině pomocí vhodných zemědělských systémů. V rámci osy II je na ni určeno 17,60 % prostředků.

Priorita 2.3 Zmírňování klimatických změn

Priorita podporuje pěstování obnovitelných zdrojů energie, snižování emisí skleníkových plynů a zachování funkce lesů. Podíl priority na celkovém objemu osy II činí 5,9 %.

OSA III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Rozvojová osa se člení na tři priority a její relativní váha na finanční alokaci EZFRV činí 16,93 %:

Priorita 3.1 Tvorba pracovních příležitostí

Na tuto prioritu je v souhrnu plánován podíl finančních prostředků v rámci osy III ve výši 36 %, přičemž hlavní důraz bude kladen na diverzifikaci zemědělských aktivit, podporu zakládání podniků a podporu cestovního ruchu. Priorita je orientována na zajištění náhrady za očekávané úbytky pracovních příležitostí v zemědělství a potravinářském sektoru.

Priorita 3.2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově

Priorita je orientována na zlepšení podmínek růstu a kvality života ve venkovských oblastech (infrastruktura, čistota vody v obcích, vybavenost kulturní s sociální infrastrukturou). Na prioritu 2. je v souhrnu plánován největší podíl finančních prostředků v rámci osy III – 57,5 %.

Priorita 3.3 Vzdělávání a místní partnerství

Priorita je zacílena na získávání dovedností a propagaci za účelem přípravy a provádění strategie místního rozvoje a vzdělávání a informování hospodářských subjektů, na něž se vztahuje osa III. Priorita se podílí na celkové finanční alokaci osy III - 6,5 %.

OSA IV: Leader

Rozvojová osa zahrnuje 1 prioritu, jež se podílí 5,00% na finanční alokaci EZFRV.

Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkovských oblastí¹³.

2. 4. 1. Ex-ante hodnocení

Hodnotitelé Programu rozvoje venkova **vedli ve své zprávě následující:**

- Program rozvoje venkova obsahuje, dle hodnotitelů, velmi podrobnou analýzu hospodářské a sociální situace, stavu životního prostředí i potencionálu pro rozvoj. Opírá se o rozsáhlé statistické informace např. z různých vysokých škol či šetření různých zájmových skupin. Údaje je možné považovat za reprezentativní;
- Před SWOT analýzou by bylo vhodné posoudit úroveň jednotlivých os v ČR. Všimneme-li si první osy, tj. konkurenceschopnosti českého zemědělství, pak by bylo vhodné demonstrovat podíl českých zemědělských produktů na zahraničním a domácím trhu, srovnat podíl exportu zemědělských produktů v Kč na 1 ha zemědělské půdy a podíl domácí a zahraniční produkce na celkové spotřebě ve vybraných zemích. Jiným kritériem by mohl být požadavek vyrovnání platební bilance zemědělských produktů¹⁴.

Nyní se specializujeme opět na **makroekonomické ukazatele:**

Tab. č. 8: Makroekonomické ukazatele pro horizontální úroveň Programu

Indikátor	Ukazatel	Odhad hodnoty výchozí 2007*	Odhad hodnoty cílové 2013**
Hospodářský vývoj	HDP/obyvatele	76 %	90 %
Míra zaměstnanosti	Míra ekonomické aktivity, podíl zaměstnaných osob ve věku 15 – 64 let k populaci stejné věkové skupiny)	53,7 %	58 %
Nezaměstnanost	Míra nezaměstnanosti	8,2 %	8 %

* hrubý odhad VÚZE vypočten na základě elasticity vývoje ukazatelů v letech 2000 - 2004

** odhad VÚZE ing. Zídek a JČU Č.B. prof. Střeleček

Zdroj: Střeleček F., Hrabánková M, Kvistgaard M.: *Ex-Ante hodnocení Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 - 2013*

¹³ Ministerstvo zemědělství ČR: *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Praha, červen 2006

¹⁴ Střeleček F., Hrabánková M, Kvistgaard M.: *Ex-Ante hodnocení Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 - 2013*

V tabulce č. 8 vidíme odhad hodnot v rámci budoucích sedmi let, kde realizací Programu rozvoje venkova by měl hospodářský vývoj za toto období vzrůst o 14 %, míra zaměstnanosti o 4,3 % a nezaměstnanost se snížit o 0,2 %. V dalších tabulkách budou uvedeny konkrétní osy tohoto Programu a vývoj indikátorů zaměřený na jednotlivé priority či cíle Programu.

Tab. č. 9: Indikátory výchozího stavu pro měření dopadů – OSA I

Indikátor	Ukazatel	Odhad hodnoty výchozí 2007*	Odhad hodnoty cílové 2013**
Školení a vzdělávání v zemědělství	Podíl zemědělců s ukončeným základním vzděláním	17 %	15 %
Věková struktura v zemědělství	Poměr zemědělců ve věku do 30 let/nad 55 let	10,1 %/21,7 %	12 %/20 %
Produktivita práce v zemědělství	Hrubá přidaná hodnota na pracovníka v zemědělství	280 tis. Kč/AWU	450 tis. Kč/AWU
Produktivita práce v potravinářském průmyslu	Hrubá přidaná hodnota na pracovníka v potravinářském průmyslu	495 tis. Kč/prac.	612 tis. Kč/prac.
Produktivita práce v lesnictví	Hrubá přidaná hodnota na pracovníka v lesnictví	937 tis. Kč/prac.	1 200 tis. Kč/prac.

* hrubý odhad VÚZE vypočten na základě elasticity vývoje ukazatelů v letech 2000 - 2004

** odhad VÚZE ing. Zídek a JČU Č.B. prof. Střeleček

Zdroj: Střeleček F., Hrabánková M., Kvistgaard M.: *Ex-Ante hodnocení Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013*

Školení a vzdělávání v zemědělství by se v rámci sedmi budoucích let mělo snížit o 2 %, věková struktura v zemědělství přispívá k růstu obyvatel do 30 let o 1,9 % a poklesu obyvatel nad 55 let o 1,7 %, produktivita práce v zemědělství pravděpodobně vzroste o 170 tis. Kč/AWU, v potravinářském průmyslu produktivita práce také vzroste, a to o 117 tis. Kč/prac. a v lesnictví vzroste o 263 tis. Kč/prac.

Následující tabulka č. 10 popisuje klíčové indikátory, které poslouží při vyhodnocování dopadů Programu rozvoje venkova na celkové zlepšení a rozvoj životního prostředí provedené na konci programovacího období, tedy v roce 2013.

Tab. č. 10: Indikátory výchozího stavu pro měření dopadů – OSA II

Indikátor	Ukazatel	Odhad hodnoty výchozí 2007*	Odhad hodnoty cílové 2013**
Biodiverzita: Populace ptactva na zem. půdě	Vývoj populací vybraných druhů ptáků (strnad, vrabec, špaček)/změna počtu	-10 %, -1 %, +1,8 %	-5 %, 0 %, 2 %
Biodiverzita: Oblasti zem. půdy s vysokou přírodní hodnotou	Využití zem. půdy v oblastech s vys. přír. hodnotou ze zem. půdy	20 ha	22 ha
Biodiverzita: Druhá skladba stromů	Rozložení skupin stromů (smrk, dub, buk)	53 %, 6,5 %, 6,7 %	52 %, 6,8 %, 7,1 %
Kvalita vody: Bilance živin	Spotřeba čistého nákladu v kg/ha zem. půdy	60 kg/ha	70 kg/ha
Půda: Ekologické zem.	Úhrnná zem. půda s ekologickým zem.	7 %	12 %
Změny klimatu: Výroba obnovitelné energie ze zem. a lesnictví	Produkce obnovitelných zdrojů ze zem. (kilotuny)	3 kt	15 kt

* hrubý odhad VÚZE vypočten na základě elasticity vývoje ukazatelů v letech 2000 - 2004

** odhad VÚZE ing. Zídek a JČU Č.B. prof. Střeleček

Zdroj: Střeleček F., Hrabánková M, Kvistgaard M.: *Ex-Ante hodnocení Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013*

Populace ptactva celkově pravděpodobně vzroste, oblasti zemědělské půdy s vysokou přírodní hodnotou se zvýší o 2 ha, druhová skladba stromů spíše nepatrně roste, bilance živin ve vodě vzroste o 10 kg/ha, ekologické zemědělství posílí o 5 % a výroba obnovitelné energie se navýší o 12 kt.

Tab. č. 11: Indikátory výchozího stavu pro měření dopadů – OSA III

Indikátor	Ukazatel	Odhad hodnoty výchozí 2007*	Odhad hodnoty cílové 2013**
Zemědělci s jinou výdělečnou činností	Procento zemědělců mající jiné ziskové činn. než v zem.	44,6 %	není uvedeno
Rozvoj zaměstnanosti v nezeměd. odvětví	Zaměstnanost v sekund. a terciár. sektoru na venkovech (muži/ženy)	43 mužů/51 žen	33 mužů/61 žen

* hrubý odhad VÚZE vypočten na základě elasticity vývoje ukazatelů v letech 2000 - 2004

** odhad VÚZE ing. Zídek a JČU Č.B. prof. Střeleček

Zdroj: Střeleček F., Hrabánková M, Kvistgaard M.: *Ex-Ante hodnocení Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013*

U prvního indikátoru nelze určit rozdíl kvůli neuvedenému datu v roce 2013, ale v druhém indikátoru vidíme, že počet mužů v sekundárním a terciárním sektoru klesá, a to o 10 a žen přibývá také o 10. Z toho plyne, že muži se začnou více orientovat na primární sektor, který zahrnuje zemědělství, lesnictví, rybolov a ženy tato odvětví opouštějí a specializují se raději např. na služby, administrativu, cestovní ruch.

Následující kapitola č. 3 bude již věnována analýze výše uvedených programů, zda požadavky byly opravdu splněny, popřípadě na kolik procent, dále kolik bylo proplaceno projektů v jednotlivých programech, jak se podílela na spolufinancování Evropská unie a jak Česká republika. Výsledky budou na závěr vyhodnoceny.

3. Analýza financování programů rozvoje venkova a zemědělství

Pro analýzu dat poskytnutých do sektoru zemědělství a rozvoje venkova byly vybrány tyto předvstupní programy rozvoje venkova a zemědělství:

SAPARD - Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova připravovaný na období 2000 – 2006 s podmínkou, že v okamžiku, kdy Česká republika vstoupí do Evropské unie tento program rozvoje zanikne, popř. bude tvořit jakousi inspiraci pro další iniciativy EU v rámci finanční podpory.

HRDP - Horizontální plán rozvoje venkova, který po skončení programu SAPARD zaujal, dá se říci, jeho pozici, byl schválen na období 2004 - 2006. Zabývá se poměrně razantními kroky vedoucími k dlouhodobému a trvale udržitelnému rozvoji zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů.

Sektorový operační program – Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ založený na stejnou periodu jako program předcházející (HRDP), tedy na období 2004 – 2006. Stěžejním pilířem mělo být zajištění konkurenceschopnosti zemědělství s důrazem na ochranu životního prostředí.

Program rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013 – nejnovější plán rozvoje České republiky. Zdůrazňuje trvale udržitelný rozvoj venkova, mezi cíle můžeme zařadit zlepšování kvality zemědělských produktů, vzdělávání či zvýšení kvality života na venkově, ochrana vody, půdy, lesů, atd. Program byl sestaven na sedm let.

Cílem práce je nejen analyzovat předurčené a skutečně obdržené výše finanční pomoci v jednotlivých programech, ale také rozšířit obzory i těm, kteří se budou touto tematikou zabývat později, třeba při posuzování právě probíhajícího programu rozvoje 2007 – 2013.

Metodický postup

1) **sběr dat** – veškeré informace a data pro provedení analýzy jsou veřejně dostupná, a to na webových stránkách (viz literatura) nebo v nejrůznějších odborných publikacích (včetně brožur a časopisů); zajímavé názory, popř. některé novinky ve sledované oblasti je možné se dozvědět i na odborných seminářích poskytovaných např. Jihočeskou universitou v Českých Budějovicích či Ministerstvem zemědělství v Praze.

2) **pracovní hypotézy** - po důkladném prostudování programů rozvoje lze říci, že všechny předložené programy a jejich struktura plánu odpovídají nařízení EU (č. nařízení viz literatura);

- cíle jednotlivých priorit a opatření zobrazují věrný obraz provedené SWOT analýzy každého z programů; zaměřují se především na minimalizaci slabých stránek a ohrožení, méně však na maximalizaci silných stránek a příležitostí – to není příliš vhodné řešení, specializace na „slabiny“ by neměla způsobit zanedbávání silných a strategicky výhodných pozic;

- ex-ante hodnocení: finanční prostředky nenaplnují jednotlivé priority a opatření, neboť nejsou kvantifikovány, hodnocení je provedeno z obecného hlediska, míra naplnění tedy nelze vyjádřit;

- nedostatkem programů rozvoje venkova a zemědělství je jejich vývoj s ohledem na ekonomiku České republiky, není zde dáno vlastní tempo evaluace; a dále, SWOT analýzy jsou koncipovány příliš obecně, což by v praxi mohlo znamenat, že nemusí vznikat nové rozvojové programy, stačil by jeden, který by byl v rámci aktuálních potřeb upravován;

3) **metody hodnocení** - komparační analýza (v případě srovnání Programu rozvoje venkova na období 2007 – 2013 pro Českou republiku a Švédského plánu rozvoje venkova 2007 – 2013);

- metoda analytické klasifikace (rozdělení dat do regionů, obcí a také dle priorit a opatření);

- metoda syntetické klasifikace (celkové hodnocení programů rozvoje);

- metoda indexů (porovnání časových údajů pomocí indexů)

3. 1. Analýza předvstupního programu SAPARD

Cílem této analýzy je zjistit, zda se na začátku smluvená finanční podpora z fondů Evropské unie včetně výdajů České republiky na dané programy rozvoje shoduje s reálným financováním. Jelikož je práce zaměřená na více podpůrných programů a rozsah je stránkově omezen, bylo třeba pro analýzu SAPARDU volit efektivní a dobře vypovídající seskupení dat. Pokud by byla vybrána varianta rozdělení dat dle jednotlivých let, mohlo by dojít k malé vypovídací schopnosti. Budou známy sice celkové sumy jednotlivých let, ale co je důležitější, nebude známo, kolik bylo schváleno a proplaceno projektů u priorit a opatření programu SAPARD a především konkrétní částky na to vydané.

Hodnoty v následujících tabulkách odpovídají celkovým veřejným výdajům pro SAPARD, tedy včetně financování ze státního rozpočtu České republiky. Pro lepší názornost jsou uvedeny částky zaokrouhlené (viz zdroje uvedené v literatuře). Ke každému opatření bude přiřazena ještě tabulka, která ukáže města a jejich podíl na proplacených projektech.

Priorita I – Zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství

Opatření I: Investice do zemědělského majetku

Tab. č. 12

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
384	804	349	764	40	5 %

Z tabulky můžeme vyčíst, že neproplacené projekty v počtu 35 dosahují částky 40 mil. Kč a v procentuálním vyjádření je tato hodnota prezentována 5 %. Proplacené projekty tedy dosahují 95 %. Financování tohoto opatření může být hodnoceno velmi pozitivně.

Tab. č. 13

RO SZIF	Proplaceno projektů	Proplaceno Kč
Praha + Střední Čechy	65	172 969 358
České Budějovice	90	154 260 452
Ústí nad Labem	16	73 762 745
Hradec Králové	22	50 642 974
Brno	95	201 439 440
Olomouc	41	77 252 237
Opava	20	33 953 241
Celkem	349	764 280 447

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/sapard/1160392614859.pdf

jako v ostatních opatřeních. Rozdíl 55 mil. Kč v sobě skrývá 8 neproplacených projektů, procentuálně vyjádřeno 6 %. Hodnocení tohoto financování lze považovat za velmi pozitivní.

Tab. č. 21

RO SZIF	Proplaceno projektů	Proplaceno Kč*
Praha + Střední Čechy	42	154 301 192
České Budějovice	52	161 907 880
Ústí nad Labem	13	65 757 066
Hradec Králové	24	139 774 956
Brno	31	225 070 930
Olomouc	19	104 300 045
Opava	11	122 280 075
Celkem	192	973 392 144

* proplacené prostředky představují částku včetně regionálních zdrojů

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/sapard/1160392614859.pdf

Opatření I (tab. 21):

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 27 Směrodatná odchylka: 14 Interval: (13;41)

Variační koef.: 51 % Variabilita: velmi vysoká

Nedostatečná kapitálová vybavenost: Opava

Nadměrná kapitálová vybavenost: Praha, České Budějovice

b) Proplacené projekty v Kč:

Průměr: 139 mil. Kč Směrodatná odchylka: 46 mil. Kč Interval: (93;185)

Variační koef.: 33 % Variabilita: velká

Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem

Nadměrná kapitálová vybavenost: Brno

Opatření II: Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťující rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů

Tab. č. 22

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
147	478	123	417	61	13 %

**Opatření III: Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí
a k uchování krajiny**

Tab. č. 24

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
36	21,8	36	12,6	9,2	42 %

Ačkoliv odpovídá počet schválených projektů počtu proplacených, nebyla vyplacená finanční podpora u všech projektů úplná. Který z nich byl financován zcela a který nikoliv není náplní této práce. Zbytek neproplacených závazků bylo hrazeno v rámci programu HRDP. Rozdílem 9,2 mil. Kč a procentním vyjádřením 42 % prezentují třetí opatření, priority II v rámci programu SAPARD. Situace opatření 2.3 analyzovaného plánu rozvoje není až tak příznivá, neboť bylo proplaceno pouze 58 % podpory.

K tomuto opatření nebyla tabulka proplacených projektů dle jednotlivých měst uvedena. Taktéž tomu bylo i následující Prioritě III u Opatření I a II. Celkový souhrn proplacených projektů v rámci uvedených měst bude také zařazen.

Priorita III – Odborná pomoc

Opatření I: Zlepšování profesního vzdělávání

Tab. č. 25

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
34	22,7	33	19,5	3,2	14 %

Rozdíl 3,2 mil. Kč znamená, že 14 % z celkových 22,7 mil. Kč ještě není proplaceno. Jelikož došlo k realizaci tzv. víceetapových projektů, byl 1 nevyplacený projekt a potažmo zbylé finanční závazky přesunuty k proplacení do HRDP.

Opatření II: Technická pomoc

Tab. č. 26

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
25	12,9	11	10,6	2,3	18 %

V posledním opatření SAPARDU bylo profinancováno na projekty 10,6 mil. Kč, zbylé 2,3 mil. Kč (18 %) proplaceno v rámci tohoto programu nebylo, týká se to 14 projektů. Vzhledem k poměrně malému rozdílu lze financování hodnotit jako pozitivní.

Následující tabulka č 27a shrnuje *celkové proplacené projekty*, které jsou roztrženy dle šesti různých oblastí. Každá oblast je reprezentována jedním městem. MZe se podílelo na 8 projektech, bohužel, v tabulce není uveden údaj, kolika Kč celkem.

Tab. č. 27a

Region / RO SZIF	Proplaceno projektů	Celkem Kč
Praha + Střední Čechy - Praha	244	607 561 037
Jihozápad - České Budějovice	358	842 801 946
Severozápad - Ústí nad Labem	83	260 927 500
Severovýchod - Hradec Králové	193	494 273 680
Jihovýchod - Brno	339	962 733 993
Střední Morava - Olomouc	183	467 645 266
Moravskoslezsko - Opava	87	258 867 442
MZe	8	
Celkem	1495	3 894 810 864

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/sapard/1160392614859.pdf

Opatření II (tab. 27):

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 212

Směrodatná odchylka: 101

Interval: (111;313)

Variační koef.: 48 %

Variabilita: velká

Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem, Opava

Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice, Brno

b) Proplacené projekty v Kč:

Průměr: 556 mil. Kč Směrodatná odchylka: 250 mil. Kč Interval: (306;806)

Variační koef.: 45 % Variabilita: velká

Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem, Opava

Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice, Brno

Vyhodnocení regionů dle odchýlení od intervalů:

Proplacené projekty v ks: - nejlépe financovaný region – Jihozápad (České Budějovice)

- nejhůře financovaný region – Moravskoslezsko (Opava)

Proplacené projekty v Kč: - nejlépe financovaný region – Jihovýchod (Brno)

- nejhůře financovaný region – Severozápad (Ústí nad Labem)
a Moravskoslezsko (Opava)

Celkové hodnocení, bez rozlišení proplacených projektů na kusy a korunové vyjádření,

dopadlo takto: - nadměrná kapitálová vybavenost: Jihozápad (České Budějovice)

- nedostatečná kapitálová vybavenost: Moravskoslezsko (Opava).

Tab. č. 27b: Rozdělení obcí podle počtu obyvatel v obci

Počet obyvatel	Počet obcí se schváleným projektem		Počet obcí	Průměrná výše schválených prostředků (mil. Kč)
	abs.	rel.		
1 - 200	7	4,38 %	1 648	7,14
201 - 400	8	5 %	1 546	4,44
401 - 600	24	15 %	890	8,08
601 - 800	18	11,25 %	540	10,21
801 - 1 000	21	13,13 %	330	12,98
1 001 - 1 200	9	5,63 %	211	6,92
1 201 - 1 400	12	7,5 %	171	8,36
1 401 - 1 600	9	5,63 %	114	12,86
1 601 - 1 800	7	4,38 %	99	11,19
1 801 - 2 000	5	3,13 %	67	11,47
Venkov	120	75 %	5616	9,58
2 000 +	40	25 %	633	12,45
Celkem	160	100 %	6 249	10,30

Zdroj: Malý lexikon obcí 2004, Státní zemědělský intervenční fond, Centrální evidence dotací z rozpočtu

Tab. č. 27c: Podíl obcí a podíl obyvatel na jeden projekt

Počet obyvatel	$\frac{\text{Počet obcí}}{\text{Počet projektů}}$	$\frac{\text{Počet obyvatel}}{\text{Počet projektů}}$
1 - 200	235,4	29 009
201 - 400	193,3	55 723
401 - 600	37,1	18 388
601 - 800	30,0	20 883
801 – 1 000	15,7	14 019
1 001 – 1 200	23,4	25 643
1 201 – 1 400	14,3	18 451
1 401 – 1 600	12,7	18 924
1 601 – 1 800	14,1	24 053
1 801 – 2 000	13,4	25 412
Venkov	46,8	22 320
2 000 +	15,8	188 327
Celkem	39,1	63 822

Zdroj: Malý lexikon obcí 2004, Státní zemědělský intervenční fond, Centrální evidence dotací z rozpočtu

Z doplňujících tab. č. 27b a 27c lze vyčíst, že počet obcí se schválenými projekty bylo celkem 160, z toho počet obcí v rámci venkova dosahoval 120 (tj. 75 %). Průměrná výše schválených finančních prostředků dosahuje celkem 10,30 mil. Kč, venkov 9,58 mil. Kč. Druhá tabulka ukazuje podíl obcí na projekty (čítá 39,1 celkem, venkov 46,8) a podíl obyvatel na projekty (dosahuje 63 822 celkem a pro venkov 22 320).

Pokud shrnu výše zjištěné výsledky do dvou kategorií, a to na proplacenou část a neproplacenou část, získám následující:

Proplaceno:

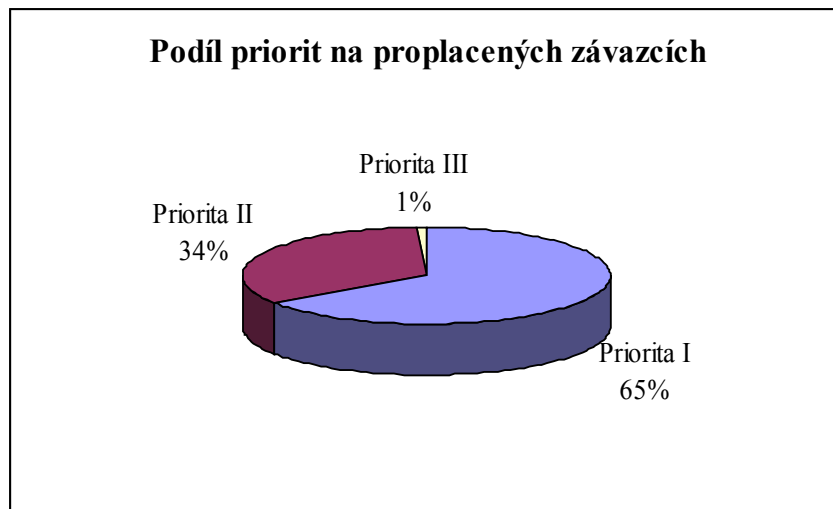
Priorita I	2 461 mil. Kč
Priorita II	1 266,6 mil. Kč
Priorita III	30,1 mil. Kč
Celkem	3 757,7 mil. Kč

Neproplaceno:

Priorita I	364 mil. Kč
Priorita II	125,2 mil. Kč
Priorita III	5,5 mil. Kč
Celkem	494,7 mil. Kč

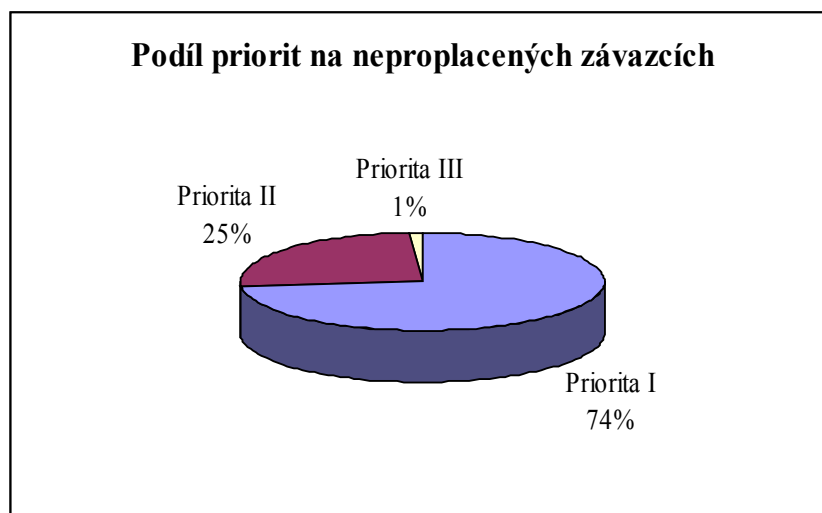
Pro lepší názornost jsou ilustrovány číselné hodnoty do grafů č. 1 a č. 2, tentokrát v procentuálním vyjádření.

Graf č. 1

Na grafu č. 1 můžeme vidět, že hodnoty jsou od sebe hodně vzdáleny. Mezi první a druhou prioritou je 31 % rozdíl, což představuje 1194,4 mil. Kč. Mezi druhou a třetí prioritou činí rozdíl 33 procentních bodů, tj. 1236,5 mil. Kč. Největší procentuální rozdíl je mezi první a třetí prioritou prezentován 64 %, v číselném vyjádření dosahuje částky 2430,9 mil. Kč.

Graf č. 2

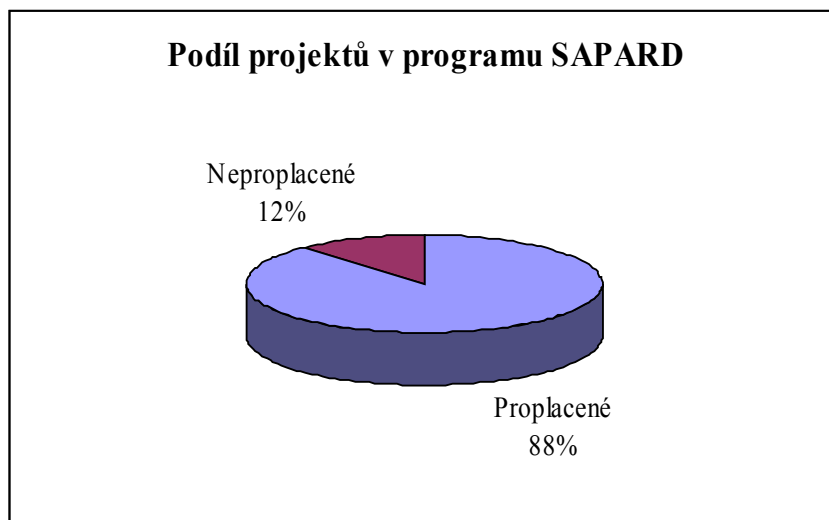

Graf č. 2 charakterizuje následující rozdíly. Mezi Prioritou I a Prioritou II najdeme ještě větší procentuální rozdíl než v případě proplacených závazků. Dosahuje 49 procentních bodů, což je 238,8 mil. Kč. Priorita II s Prioritou III jsou odděleny 24 % rozdílem. V numerické podobě to definuje 119,7 mil. Kč. Posledním porovnáním – Priorita I a Priorita III disponují rozdílem 73 %, nebo-li 358,5 mil. Kč.

V prvním případě proplacených projektů, je žádoucí, že první priorita obdržela financí nejvíce (obsahuje největší počet opatření oproti třetí prioritě). V druhém případě však toto pořadí žádoucí není, neboť nejmenší poptávku po finanční pomoci má třetí priorita. Znamená to jediné, a to že Priorita III bude po skončení programu SAPARD v nových plánech rozvoje např. HRDP splacena dříve, než preferovaná Priorita I. Mělo se tedy dbát na lepší administrativní zabezpečení ohledně požadovaných dotací.

Kolik procent zaujímá celková částka proplacených a neproplacených projektů ukazuje následující graf č. 3, který je vyobrazen na následující stránce.

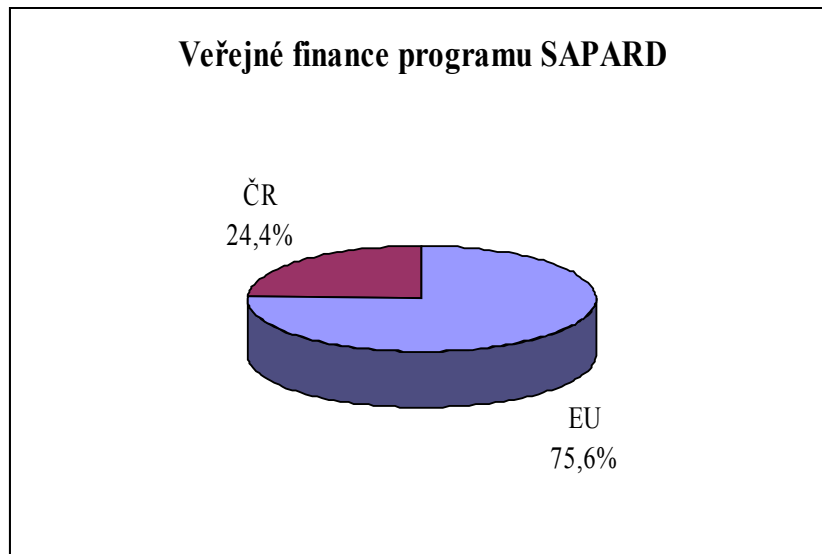
Graf č. 3

Částka 3757,7 mil. Kč je v grafu č. 3 zastoupena 88 % a suma 494,7 mil. Kč zase 12 %. Lze říci, že přes neúplné dostání celkovým schváleným závazkům, bylo financování úspěšné.

Celkem bylo proplaceno v rámci programu SAPARD 1495 projektů, což činí přibližně 3,9 mld. Kč (mnou zjištěná částka 3757,7 mil. Kč se liší z důvodů zaokrouhlování). Jenom z fondů Evropské unie na podporu rozvoje venkova a zemědělství bylo vyčleněno v přepočtu 2,95 mld. Kč, tzn. že Česká republika se na projektech podílela částkou 0,95 mld. Kč. Procentuální vyjádření zobrazím opět na grafu č. 4.

Graf č. 4

Evropská unie přislíbila 75 % účast na financování rozvoje venkova a zemědělství v České republice. Jak vidíme na grafu č. 3, podařilo se jí překročit své závazky o 0,6 %, tj. 23,6 mil. Kč. Finanční závazky se z fondů EU podařilo splnit nad očekávání.

Shrnutí hodnocení programu SAPARD:

Analýza probíhala ve čtyřech fázích. Byla zahájena zjištěním číselného rozdílu a procentuálním vyjádřením schválených a proplacených projektů jednotlivých opatření. Poté byly výsledky sjednoceny do dvou oddílů (proplaceno, neproplaceno) podle příslušných priorit. Ukázalo se, že Priorita I přijala sice nejvíce finančních prostředků, ale zaujala pozici také nejvíce neproplacených projektů. Na grafech byla situace všech priorit zobrazena v procentech. Pak došlo k sumarizaci výše uvedených oddílů a na grafu č. 3 byl ilustrován konečný stav aktivní činnosti programu SAPARD. Plán rozvoje venkova a zemědělství byl zhodnocen jako úspěšný, i přesto, že byl plán financován z 88 %. Zbýlých 12 % finančních závazků bylo přesunuto především do nově vznikajícího programu rozvoje – HRDP. Na závěr bylo vhodné se zaměřit na diverzifikaci podílů veřejných výdajů na SAPARD. Výsledky byly vynikající, neboť část finanční pomoci přislíbená Evropskou unií byla splněna „nad míru“. Česká republika navíc obdržela 23,6 mil. Kč. Program SAPARD byl splněn.

3. 2. Analýza Horizontálního plánu rozvoje venkova

HRDP, jehož působení v České republice se datuje na období 2004 – 2006, je programem rozvoje venkova a zemědělství, který navazuje na předchozí program SAPARD (aktivně v letech 2000 – 2004). V rámci iniciativy proplácení schválených dotací se tedy nevyplacené finanční závazky SAPARDU přesunuly pro pozdější dovyplacení právě do Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR. Jejich výše určené k financování z HRDP a skutečně proplacené jsou uvedeny v tabulkách č. X a Y v příloze.

Analýza u tohoto programu byla provedena obdobným způsobem jako u programu SAPARD, tedy získaná data byla roztržena dle opatření, aby vypovídací schopnost byla co nejvyšší. Data pro zpracování analýzy byla získána na internetu (viz literatura) a také návštěvou přímo Ministerstva zemědělství. Potřebné informace byly ochotně poskytnuty, a to ve formě nejrůznějších brožur.

Členění dle jednotlivých regionů či měst bude uvedeno zvlášť u zažádaných dotací a zvlášť u proplacených dotací z důvodů velikosti tabulek **v příloze**. Hodnocení dle regionů bude uvedeno po představení všech opatření (na str. 53).

Opatření I: Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Tab. č. 28

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
676	114	37	29	85	75 %

Z tabulky vidíme, že 639 projektů nebylo v rámci tohoto opatření proplaceno. Tento rozdíl přepočtený na Kč činí 85 mil., což v procentuálním vyjádření je 75 %. Jelikož toto opatření bylo realizováno až počínaje rokem 2005, vysoký neproplacený závazek je zapříčiněn především krátkým časovým horizontem pro jeho splnění. Financování Opatření I přesto bude hodnoceno jako neuspokojivé.

Opatření II: Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními

Tab. č. 29

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
26 848	8 571	26 048	8 293	278	3 %

Opatření II - rozdílem 278 mil. Kč neproplacených dotací a 3 procentuálními body ukazuje zcela opačnou situaci. Nesplněné finanční závazky uváděné k 31. 12. 2006 jsou prezentovány v počtu 800. Financování lze hodnotit jako velmi úspěšné.

Opatření III: Agroenvironmentální opatření

Tab. č. 30

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
26 760	10 010	26 484	6 148	3 862	39 %

U tohoto opatření je počet neproplacených závazků prezentován číslem 276. Jedná se o 3 862 mil. Kč, což v konečné fázi charakterizuje 39 %. Stav neuspokojených žádostí o dotace není příznivý, jde zatím o největší neproplacenou částku, avšak v procentuálním porovnání nejhorší není.

Opatření IV: Lesnictví

Tab. č. 31

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
2 459	208	891	103	105	51 %

Tabulka vykazuje, že z celkových 2 459 schválených projektů bylo vyplaceno pouze 891. Rozdíl 1 568 je dosti velký, avšak představuje ho, oproti předchozím opatřením, poměrně malá částka 105 mil. Kč. Procentuálním zobrazením lze tuto sumu vyjádřit 51procentní bodovou ztrátou. Financování projektů nelze považovat za zcela příznivé.

Opatření V: Zakládání skupin výrobců

Tab. č. 32

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
400	70	349	61	9	13 %

Z celkových 70 mil. Kč se žadatelé o dotaci dočkali částky 61 mil. Kč. Rozdíl 9 mil. Kč nebyl do konce roku 2006 vyplacen. Jedná se o 51 nesplněných závazků. Ačkoliv nevyplacená

finanční pomoc není procentuálně úplně nejlepší oproti předešlým opatřením HRDP, představuje ji 13 %, ve finančním vyjádření tento rozdíl nejlepší je.

Opatření VI: Technická pomoc

Tab. č. 33

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
0	0	0	0	0	0 %

Situaci, která nastala u tohoto opatření, můžeme považovat za výjimečnou. V roce 2004 bylo Evropskou unií schváleno necelých 31 mil. Kč, která mohla být následně čerpána žadateli o dotace. Jelikož žadatelé o poskytnutí finanční pomoci v rámci Opatření IV – Technická pomoc neprojeví zájem, neproplatila se ani žádná částka. V dalších letech toto opatření do plánu rozvoje implementováno nebylo.

Projekty programu SAPARD financované v rámci HRDP

Tab. č. 34

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
Projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
142	294	96	232	62	21 %

V tabulce jsou uvedeny souhrnné částky k dodatečnému vyplácení podpor programu SAPARD v rámci HRDP. Podrobný výčet financování jednotlivých opatření SAPARDU je zařazen do příloh. Z tab. č. 17 můžeme vyčíst, že všechny projekty proplaceny nebyly, a to v celkovém počtu 46. Tento rozdíl představuje 62 mil. Kč a 21 %, přesto splnění finančních závazků lze hodnotit kladně.

Další část bude věnována rozvojovému programu HRDP a hodnocení dle jednotlivých regionů, tedy kolik na každé opatření region obdržel. Tabulky, ze kterých bude čerpáno jsou uvedeny v příloze. Hodnocení bude trochu odlišné od SAPARDU, neboť se podařilo shromáždit data v jiné podobě (dle jednotlivých let).

Hodnocení finanční podpory dle regionů:

Rok 2004 (tab. 50) - Opatření II:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 1159 Směrodatná odchylka: 586 Interval: (573;1745)
Variační koef.: 51 % Variabilita: velmi vysoká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem
Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice

Opatření III:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 1166 Směrodatná odchylka: 434 Interval: (732;1600)
Variační koef.: 37 % Variabilita: velká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem, Opava
Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice, Hradec Králové

Opatření IV:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 49 Směrodatná odchylka: 36 Interval: (13;85)
Variační koef.: 74 % Variabilita: velmi vysoká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem, Opava
Nadměrná kapitálová vybavenost: Brno

Rok 2005 (tab. 52) - Opatření II:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 1240 Směrodatná odchylka: 611 Interval: (629;1851)
Variační koef.: 49 % Variabilita: velká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: žádný
Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice, Hradec Králové, Brno

Opatření III:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 1506 Směrodatná odchylka: 598 Interval: (908;2104)
Variační koef.: 40 % Variabilita: velká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem, Opava
Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice

Opatření IV:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 92 Směrodatná odchylka: 67 Interval: (25;159)
Variační koef.: 73 % Variabilita: velmi vysoká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem
Nadměrná kapitálová vybavenost: Brno

Opatření I:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 32 Směrodatná odchylka: 18 Interval: (14;50)
Variační koef.: 57 % Variabilita: velmi vysoká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Opava
Nadměrná kapitálová vybavenost: Brno

Rok 2006 (tab. 54) - Opatření II:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 1264 Směrodatná odchylka: 626 Interval: (638;1890)
Variační koef.: 50 % Variabilita: velká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem
Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice

Opatření III:

a) Počet proplacených projektů:

Průměr: 1666 Směrodatná odchylka: 677 Interval: (989;2343)
Variační koef.: 41 % Variabilita: velká
Nedostatečná kapitálová vybavenost: Ústí nad Labem, Opava
Nadměrná kapitálová vybavenost: České Budějovice

Stejně jako v předchozím programu, tak i u Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR budou shrnuty pro lepší názornost všechna opatření do následujících dvou skupin:

Proplaceno:

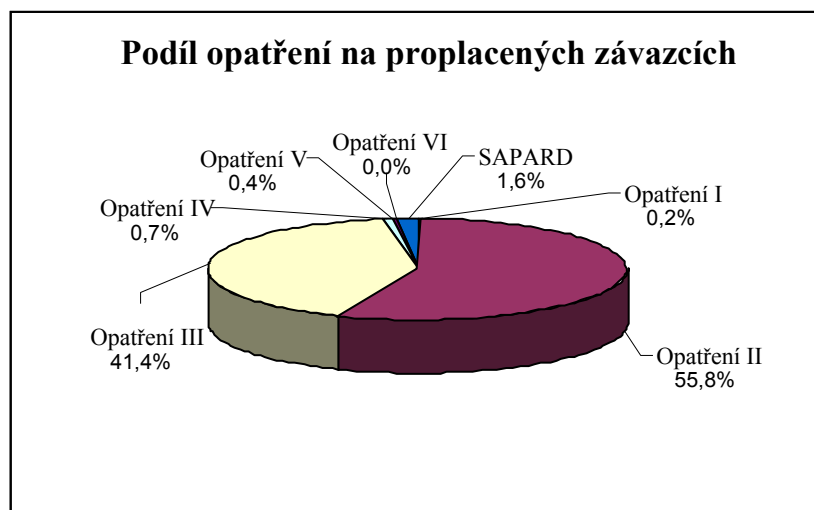
Opatření I	29 mil. Kč
Opatření II	8 293 mil. Kč
Opatření III	6 148 mil. Kč
Opatření IV	103 mil. Kč
Opatření V	61 mil. Kč
Opatření VI	0 mil. Kč
SAPARD	232 mil. Kč
Celkem	14 866 mil. Kč

Neproplaceno:

Opatření I	85 mil. Kč
Opatření II	278 mil. Kč
Opatření III	3 862 mil. Kč
Opatření IV	105 mil. Kč
Opatření V	9 mil. Kč
Opatření VI	0 mil. Kč
SAPARD	62 mil. Kč
Celkem	4 401 mil. Kč

Jak se jednotlivá opatření procentuálně podílí na celkových proplacených a neproplacených sumách ilustrují následující grafy č. 5 a č. 6.

Graf č. 5

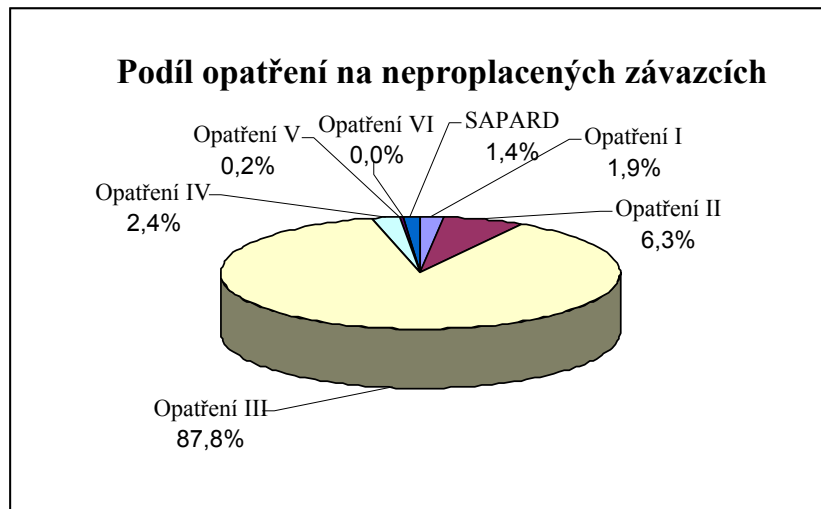

Opatření včetně programu SAPARD jsou v grafu č. 5 znázorněna s ohledem na jedno desetinné místo, neboť v korunovém vyjádření některá dosahují v porovnání s ostatními zanedbatelných částek. Vidíme tedy, že Opatření I, IV, V a VI se od sebe liší pouhými desetínami. Program SAPARD proplácený v rámci HRDP dosáhl také malé procentuální hodnoty, a to 1,6 %. Druhou pozici zaujímá Opatření III – Agroenvironmentální opatření, které charakterizuje 41,4 %. Rozdílem 14,4 procentuálních bodů se dělí od Opatření II –

Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními – nejlépe financovaným opatřením v programu HRDP. Podílí se jako jediné více než jednou polovinou (55,8 %) na celkových proplacených finančních závazcích.

Druhý graf č. 6 vykreslí, jaká je situace na úrovni neproplacené finanční pomoci. Zda bude stejná či nikoliv.

Graf č. 6

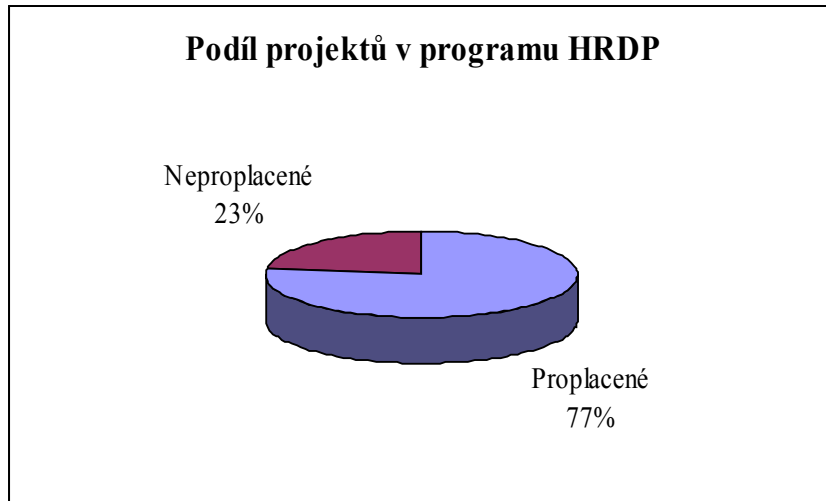
Na první pohled můžeme vidět barevnou odlišnost, která vypovídá o změně umístění jednotlivých opatření, tzn. situace se neopakuje. Opět bylo použito přesnosti na jednu desetinu. Opatření VI – Technická pomoc realizováno nebylo, přesto do programu HRDP patří, jsou tedy uvedena v obou grafech. V grafu č. 5 jeho nulová účast na proplacených závazcích nevykazovala žádnou důležitost, ale v grafu neproplacených závazků by přesnou hodnotou 0 % jevila známky nejlépe profinancovaného opatření vůbec, čemuž tak není. Z hodnocení byl proto vyřazen.

Výše ilustrovaný graf č. 6 - největší podíl na neproplacené finanční pomoci má Opatření III (87,8 %), které bylo označeno v předchozím hodnocení jako druhé nejlépe financované. Ani dříve vyhodnocené nejlepší Opatření II tentokrát nedosahovalo nejlepší pozice. Se svým 6,3procentním podílem se projevilo jako druhé nejhůře financované opatření. Rozdíl mezi těmito opatřeními je obrovský, dosahuje 81,5 procentuálních bodů. Další difference v neprofinancované oblasti nejsou nijak výrazné, opět se liší několika desetiny (Opatření IV, I a program SAPARD). Nejméně procenty disponuje Opatření V – Zakládání skupin výrobců, a to 0,2 %.

Výše znázorněné grafy ukazují, jak se každé z opatření zvlášť podílí na celkové částce v oblastech obdržných a neobdržných dotací. Pokud budou shrnuta všechna analyzovaná

opatření do jedné sumy, uvidíme, kolika procenty se účastní tyto položky profinancování Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR za období 2004 – 2006 celkem. Celou situaci zachycuje graf č. 7 na následující straně.

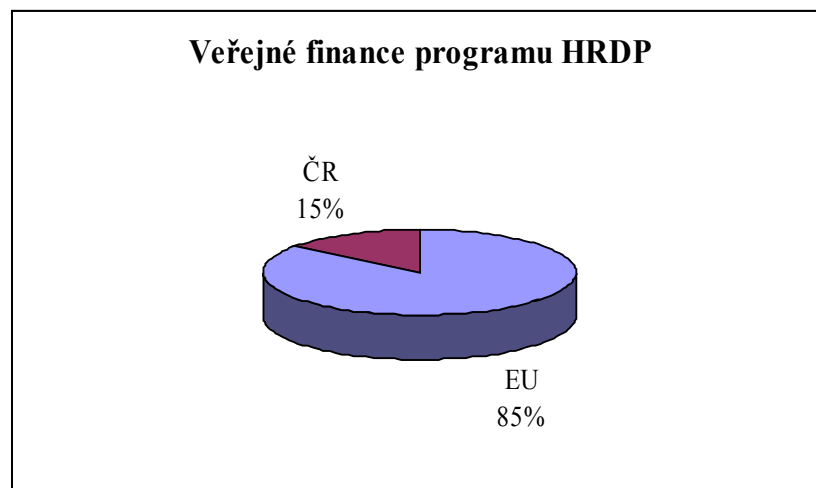
Graf č. 7

Celková suma proplacených projektů 14 866 mil. Kč je v grafu č. 7 znázorněna 77 % a část neproplacená 4401 mil. Kč zase 23 %. V grafu je počítáno s dodatečným vyplacením programu SAPARD. Program HRDP můžeme považovat za úspěšně financovaný.

Nyní se orientujme na celkové veřejné výdaje HRDP. Pro objektivitu analýzy nebude započten do následujícího hodnocení program SAPARD. To proto, že Evropská unie přislíbila na jednotlivá opatření program SAPARDU jinou výši (75 %) než je tomu u programu HRDP (80 %). Celkovou sumu obdrženu od EU na HRDP prezentuje částka 12 498 mil. Kč a ČR přispěla částkou 2 135 mil. Kč. V grafu č. 8 je vše znázorněno pomocí procent.

Graf č. 8

Jak již bylo výše zmíněno, přislíbila Evropská unie v rámci programu HRDP 80ti procentní finanční pomoc. Na grafu č. 8 můžeme vidět, že EU podpořila tento program dokonce z 85 %, což je o 5 % více. Pokud toto procento bude vyjádřeno v řádech milionů korun, jedná se o 735 mil. Kč. Co se týče dodatečného vyplácení programu SAPARD, bylo přislíbených 75 % také o několik málo procent překročeno, a to na cca 78 %. V peněžním vyjádření jde o přibližně 7,54 mil. Kč více. Financování těchto programů rozvoje zemědělství a venkova bylo velmi úspěšné.

Shrnutí hodnocení programu HRDP:

Provedení analýzy bylo v tomto případě podobné jako u předchozího programu rozvoje venkova a zemědělství. Shromážděná data – schválené a proplacené projekty včetně jejich finančního vyjádření byly roztrženy dle jednotlivých opatření a umístěny do tabulek. Z nich byla následně zjištěna částka a její procentuální zastoupení neproplacených projektů. V další fázi bylo vše shrnuto do dvou skupin, opět proplaceno a neproplaceno s uvedením celkové souhrnné sumy. Příslušný graf pomohl objasnit procentuální podíly, nejprve každého opatření zvlášť, poté celkových částek výše uvedených skupin (77 % proplaceno, 23 % nikoliv). Konečná fáze analýzy spočívala v prezenci veřejných výdajů, tedy kolik přispěla na tento program Evropská unie a kolik Česká republika. V této části byla provedena selekce z důvodů objektivitu výsledků, zvlášť na program HRDP a zvlášť pro dodatečné vyplácení programu SAPARD. Poskytnutí finanční pomoci z fondů EU pro HRDP činil 80 %, pro SAPARD 75 %. Nakonec se ukázalo, že program Horizontální plán rozvoje venkova ČR Evropská unie profinancovala dokonce z 85 %, což je velice pozitivní. Česká republika obdržela navíc kolem 735 mil. Kč. V programu SAPARD byl rámec 75 % podpory z EU také překročen, a to přibližně o 3 %, což představuje asi 7,54 mil. Kč. Celkově byly oba programy ohodnoceny velmi kladně. Závazky, které byly z evropských fondů proplaceny v období 2004 – 2006 čerpala Česká republika na 105 % u HRDP a na 103 % u dodatečného vyplácení SAPARDU. Jistě budou zbylé neproplacené projekty v dalším navazujícím programu rozvoje profinancovány stejně dobře, popř. lépe úspěšně.

3. 3. Analýza Sektorového operačního programu (OP RVMZ)

Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ bude analyzován v období 2004 - 2006. Nejprve bylo třeba shromáždit data potřebná k analýze, poté byly uspořádány do tabulek, vypočten rozdíl včetně procentuálního vyjádření a následovalo ohodnocení. Nesmí chybět ani porovnání proplacených a neproplacených projektů, dále srovnání přijatých finančních dotací z fondů Evropské unie a financování České republiky ze státního rozpočtu. Jednotlivá **opatření** v rámci priorit tohoto Sektorového operačního programu **diverzifikovaná dle regionů či měst** budou uvedena opět v **příloze**. Jejich hodnocení bude uvedeno opět po uvedení opatření (na str. 63).

Priorita I: Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství

Opatření I: Investice do zemědělského majetku / zemědělských podniků

Tab. č. 35

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
2 101	4 206	977	1 485	2 721	65 %

V tabulce můžeme vidět, že 1124 projektů nebylo proplaceno, pokud tento počet vyjádříme peněžně, jedná se o částku 2 721 mil. Kč. V procentuálním vyjádření tento rozdíl dosahuje 65procentních bodů. Lze říci, že financování tohoto opatření za roky 2004 – 2006 nebylo příliš úspěšné.

Opatření II: Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing

Tab. č. 36

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
173	663	44	108	555	84 %

Tab. č. 36 vykazuje rozdíl 555 mil. Kč v rámci neproplacených projektů Opatření II. Suma finančních závazků skrývá 129 neproplacených schválených žádostí. Pokud se na tento rozdíl podíváme z procentuálního hlediska, lze jej vyjádřit hodnotou 84 %. Toto opatření je hodnoceno opět jako nepříliš úspěšné.

Opatření III: Lesní hospodářství

Tab. č. 37

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
203	359	69	86	273	76 %

Výše uvedená tabulka skýtá 134 neproplacených projektů v rámci opatření Lesní hospodářství. V peněžním vyjádření finanční závazek dosahuje sumy 273 mil. Kč, což činí 76 %. Financování ani v tomto případě nemůže být považováno za příliš úspěšné.

Priorita II - Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání

Opatření I: Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí

Tab. č. 38

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
862	2 105	374	686	1419	67 %

V rámci Opatření Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí bylo neproplaceno 488 projektů, což představuje částku ve výši 1 419 mil. Kč. Proplaceno tak nebylo 67 %, což lze považovat za nepříliš dobré financování.

Opatření II: Odborné vzdělávání

Tab. č. 39

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
9	8	8	6	2	25 %

Za první z úspěšných profinancovaných opatření můžeme označit Opatření Odborné vzdělávání, neboť v rámci proplácení dotací nebyl vyrovnán závazek pouze u 1 projektu, ostatní tedy byly splaceny. Přestože se jedná pouze o jediný neproplacený projekt, zahrnuje v sobě 2 mil. Kč. V procentuálním vyjádření se jedná o 25procentních bodů, což je přesně ¼ celého opatření. Hodnocení lze specifikovat jako velmi úspěšné.

Opatření III: Rybářství

Tab. č. 40

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
67	47	55	36	11	23 %

V tabulce č. 40 je zachyceno 67 schválených a 55 proplacených projektů. 12 projektů proplaceno nebylo. Částka nesplacených závazků činí 11 mil. Kč, to je 23procentních bodů. Pokud se podíváme do tab. č. 39, uvidíme jiný poměr těchto údajů (2 mil. Kč čítá 25 %) na rozdíl od tab. č. 40 (11 mil. čítá 23 %). Tento fakt je důsledkem odlišného číselného základu, tedy za 100 % je brána jiná částka. Přesto Opatření Rybářství lze hodnotit jako velmi úspěšné.

Priorita III - Technická pomoc

Opatření I: Technická pomoc

Tab. č. 41

Schváleno celkem		Proplaceno celkem		Rozdíl (mil. Kč)	Procentuální vyjádření rozdílu
projektů	v mil. Kč	projektů	v mil. Kč		
46	12	39	9	3	25 %

V posledním opatření Sektorového operačního programu je suma neproplacených projektů charakterizována č.7. Tento počet lze definovat 3 mil. Kč, tj. 25 %. Opatření Technická pomoc je profinancování opět úspěšně.

Další část bude věnována hodnocení proplacených projektů dle diverzifikace na jednotlivé regiony. Data se podařilo shromáždit opět v jiném členění.

Vyhodnocení regionů dle odchýlení od intervalů:

Proplacené projekty v ks za rok 2005:

- nejlépe financovaný region – Jihočeský kraj, Středočeský kraj, Vysočina
- nejhůře financovaný region – Liberecký kraj, Ústecký kraj

Proplacené projekty v Kč za rok 2005:

- nejlépe financovaný region – Středočeský kraj
- nejhůře financovaný region – Liberecký kraj, Ústecký kraj

Celkové hodnocení v součtu za analyzovaný rok je takovéto:

- nadměrná kapitálová vybavenost: Středočeský kraj
- nedostatečná kapitálová vybavenost: Liberecký kraj, Ústecký kraj.

Další část analýzy Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ je věnována souhrnnému přehledu vyplacených a nevyplacených projektů.

Proplaceno:

Priorita I 1 679 mil. Kč
Priorita II 728 mil. Kč
Priorita III 9 mil. Kč

Celkem **2 416 mil. Kč**

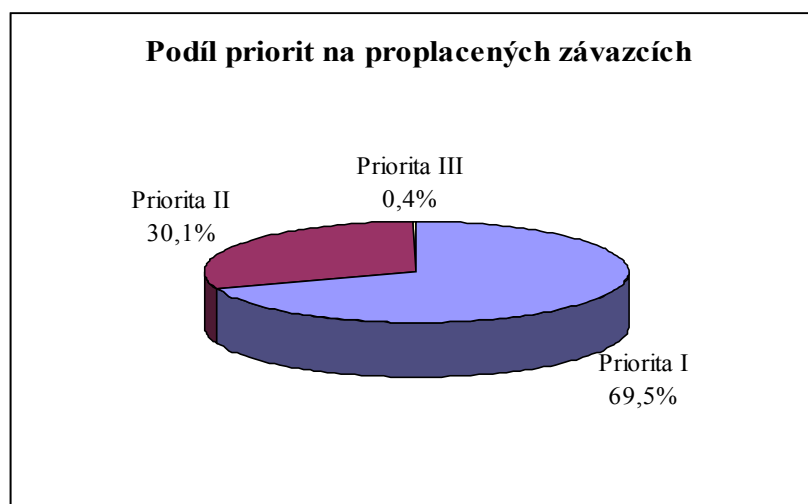
Neproplaceno:

Priorita I 3 549 mil. Kč
Priorita II 1 432 mil. Kč
Priorita III 3 mil. Kč

Celkem **4 984 mil. Kč**

Jak se jednotlivé priority procentuálně podílely na celkových vyplacených dotacích ilustruje následující graf č. 9.

Graf č. 9

Na grafu č. 9 znázorňujícím podíly jednotlivých priorit na celkových proplacených závazcích vypočítáme, že nejvíce, a to 69,5 % se podílí první priorita. Druhá priorita je charakterizována 30,1 % z celku, rozdílem 39,4 procentních bodů od nejlépe proplácené Priority I. Nejméně se účastní na proplacených projektech Priorita III, která dosahuje 0,4 % (vzhledem k tak malému procentnímu zastoupení, musely být podíly vyjádřeny s přesností na 1 desetinné místo, jinak by třetí priorita získala 0 %, což není zcela přesné). Priorita III je od nejvíce proplácené Priority I vzdálena o 69,1 % a od Priority II o 29,7 %.

Následující graf č. 10 znázorní podíl stejných priorit na celku, ale s tím rozdílem, že půjde o neproplacené projekty.

Graf č. 10

Na výše uvedeném grafu č. 10, který ukazuje, jak se jednotlivé priority podílejí na celkových neproplacených závazcích, pozorujeme, že pořadí je zcela opačné než u podílů na proplacených závazcích. Priorita I s počtem 71,2 % neproplacených dotací, je brána za nejméně profinancovanou prioritu, ale zároveň z předchozího grafu víme, že v rámci této priority bylo vyplaceno oproti jiným prioritám nejvíce finanční pomoci. Tento stav je způsoben největším objemem finančních plánů Priority I v Sektorovém operačním programu celkem. Další Priorita II se podílí neproplacených závazků v rámci celku 28,7 %, což je oproti Prioritě I o 42,5 % méně. A Priorita III s 0,1 % neproplacené finanční pomoci se liší od Priority I o 71,1 % a od Priority II o 28,6 %. Opět muselo být procentní vyjádření uvedeno s 1 desetinným místem, neboť Priorita III zaujímala nulový podíl.

Nyní bude situován podíl proplacených projektů celkem a neproplacených závazků celkem do jednoho grafu, aby byl zřejmý poměr profinancování dotací celkem.

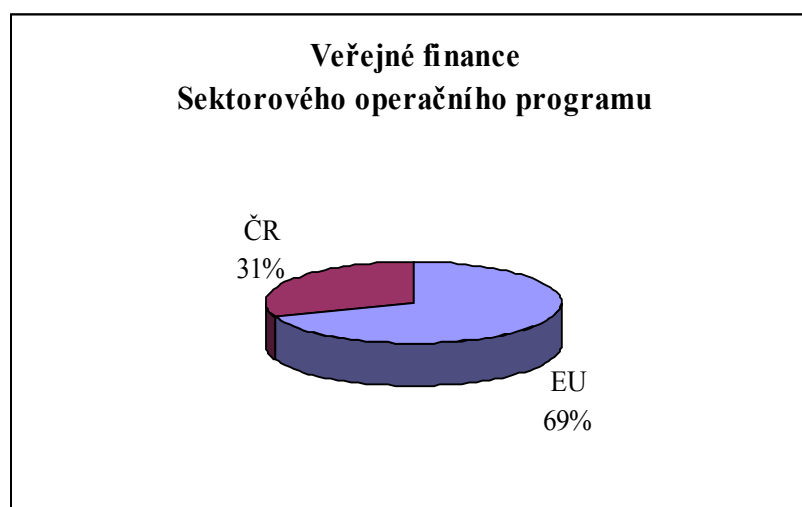
Graf č. 11

Z grafu č. 11 zjistíme, že výše neproplacených projektů dosahuje 67 % (tj. 4 984 mil. Kč), což je nejen více než jedna polovina, ale dokonce nastává poprvé situace, kdy neproplacené závazky převyšují proplacené, a to o 34 %. Tento procentuální rozdíl představuje 2 568 mil. Kč. Proplacené závazky zastupuje 33 %, ve finančním vyjádření jde o 2 416 mil. Kč. Příčinou převažující hodnoty neprofinancované finanční pomoci je fakt, že tento program ještě není zcela ukončen, pokračuje tedy i v dalším roce 2007. Nevyplacené žádosti se přesouvají do dalších let.

Následuje komparace podílů vyplacení dotací z fondů Evropské unie a ze státního rozpočtu České republiky.

Graf č. 12

Přislíbený podíl z Evropské unie je 70 % na celkovém financování, z toho vyplývá, že Česká republika se bude podílet 30 %. Ve skutečnosti však došlo k menším odlišnostem. Celkové veřejné výdaje činily 2 416 mil. Kč. Z grafu č. 12 je zřejmé, že Evropská unie se na financování podílela ze 69 %, tj. částkou cca 1 663 mil. Kč a Česká republika 31 %, což je cca 753 mil. Kč. Evropská unie nedodržela zcela plánovaný podíl, a to o sice jen 1 %, tj. cca 28 mil. Kč. Tato suma není až tak zanedbatelná. Česká republika tak ve skutečnosti vyplatila o 1 % více než bylo plánováno. Všechny částky jsou opět zaokrouhleny.

Shrnutí hodnocení Sektorového operačního programu:

Analýza tohoto programu byla dosti podobná jako u předchozích. Shromážděná data byla utříděna do skupin schválených a proplacených projektů, následně byl vypočten rozdíl, který měl charakterizovat počet neproplacených finančních závazků. Opět byl vyjádřen i procentuálně. Data byla diverzifikována dle priorit a jejich opatření, avšak do celkového hodnocení byly zahrnuty pouze priority, a to z důvodů omezeného rozsahu práce. Vyhodnocení probíhalo pomocí grafů. Na prvním z nich s vyobrazením proplacených závazků bylo zjištěno, že nejvíce profinancovaná je Priorita I, a to ze 69,5 %. Na dalším grafu byly ilustrovány neproplacené závazky. Zde se posuzovaly priority z hlediska nejméně proplacených závazků, opět prvenství získala Priorita I, kde nebylo proplaceno 71,2 % z celku. Tuto skutečnost ovlivnil velký počet projektů v oblasti Priority I. Následoval graf č. 11, který charakterizoval podíl neproplacených závazků celkem a proplacených dotací celkem. Výsledky ukázaly, že převažují dosud nefinancované dotace, a to z 67 %. Proplacených dotací bylo pouhých 33 %. Zde hraje velkou roli fakt, že tento program rozvoje ještě zcela neskončil, pokračuje i v dalším roce. Závěrečná fáze analýzy obsahuje poměr podílu financování z fondů EU a České republiky. Poměr byl naplánován na 70:30 (v procentech), ale v konečné fázi došlo k menšímu rozdílu v poměru, a to 69:31. Do 31.12. 2006 se dá financování tohoto programu považovat za nepříliš úspěšné. Je předpokládáno, že se situace v budoucnu otočí a financování bude možné ohodnotit kladně.

Vyhodnocení nejlépe profinancovaného programu rozvoje zemědělství a venkova

Komparace rozvojových programů bude uskutečněna na základě **průměrného ročního financování** z důvodů odlišné doby realizace programů.

SAPARD:	celkem proplaceno:	celkem neproplaceno:
	3 757,7 mil. Kč	494,7 mil. Kč
	doba realizace: 5 let	
	průměrně proplaceno:	průměrně neproplaceno:
	751,5 mil. Kč	98,9 mil. Kč
HRDP:	celkem proplaceno:	celkem neproplaceno:
	14 866 mil. Kč	4 401 mil. Kč
	doba realizace: 3 roky	
	průměrně proplaceno:	průměrně neproplaceno:
	4 955,3 mil. Kč	1 467 mil. Kč
OP RVMZ:	celkem proplaceno:	celkem neproplaceno:
	2 416 mil. Kč	4 984 mil. Kč
	doba realizace: 3 roky	
	průměrně proplaceno:	průměrně neproplaceno:
	805,3 mil. Kč	1 661,3 mil. Kč

Závěrečné shrnutí:

Proplacená finanční podpora: - nejlépe profinancovaný program rozvoje: **HRDP**
- nejhůře profinancovaný program rozvoje: **SAPARD**

Neproplacená finanční podpora: - nejméně zůstalo nefinancováno v programu: **SAPARD**
- nejvíce zůstalo nefinancováno v programu: **OP RVMZ**

Výsledky analýzy potvrzují, že nejlépe realizovaný program rozvoje venkova a zemědělství je HRDP, jako druhý SAPARD a poslední OP RVMZ.

Pozn.: Výsledky jsou vázány na dané analyzované roky, nezohledňují tedy možné pokračování dofinancování programů.

3. 4. Program rozvoje venkova České republiky

versus

Švédský plán rozvoje venkova

(období 2007 – 2013)

Program rozvoje venkova v České republice schválený na období 2007 – 2013 je v současné době nejaktuálnějším programem rozvoje u nás. Z tohoto důvodu nejsou zatím k dispozici žádná data, která by mohla sloužit ke komparaci schválených a skutečně vyplacených dotací z fondů Evropské unie. K dispozici však jsou plány rozvoje venkova ostatních států, které byly vyhotoveny na stejné období jako pro Českou republiku. Analýza bude vyhotovena na základě srovnání dvou států EU a jejich programů rozvoje venkova. Těmito státy budou Česká republika a Švédsko.

Tab. č. 42: Základní statistické rozdíly

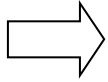
	Česká republika 	Švédsko
Poloha	střední Evropa	severní Evropa
Rozloha	78 860 km ²	449 964 km ²
Počet obyvatel	10,2 mil.	9 mil.
Povrch	příhřaničí – hornaté, ostatní méně hornaté s výskytem nížin	střední a severní část – vysoké pohoří, jižní část nehornatá
Podnebí	léto až 40 °C, zima až -20 °C	léto do 20 °C, zima až -40 °C

Odlišnosti v zemědělství a rozvoji venkova:

- 1) větší podíl venkovských obyvatel (Švédsko cca 70 %, ČR jen 25 %)
- 2) jiná zemědělská politika, různé cíle (viz SWOT analýza dále)
- 3) nedotčená příroda (Švédsko nabízí tzv. „zelenou rehabilitaci“, udržuje panenskou přírodu, Česká republika se orientuje spíše na historické památky)
- 4) lepší hospodářské výsledky v zemědělství Švédska (větší vyspělost země) než v ČR
- 5) jiná struktura zaměstnanosti na venkově:

Česká republika: Primární sektor – 51 %
Sekundární sektor – 43 %
Terciární sektor – 6 %

Švédsko: Primární sektor - 74 %
Sekundární sektor – 23 %
Terciární sektor – 3 %

hlavní příčiny jiného financování rozvoje venkova

SWOT analýza Programu rozvoje venkova

(dle Ministerstva zemědělství, Programu rozvoje venkova ČR a anglické verze Švédského plánu rozvoje venkova):

Česká republika:

Silné stránky: - bohatá tradice zemědělské výroby

- konkurenceschopné zemědělské podniky i v mezinárodním měřítku
- vytvoření základní sítě technické a sociální infrastruktury + systém dopravní obslužnosti venkovských obcí
- kulturní dědictví a rozvinutý společenský a zájmový život na venkově.

Slabé stránky: - nedostatek pracovních příležitostí ve venkovských obcích

- odchod mladých a kvalifikovaných pracovních sil
- převládající hospodaření na pronajaté půdě
- omezení biodiverzity (nepříliš vhodné životní podmínky pro flóru a faunu)
- zastaralé techniky zemědělských podniků
- pomalý přenos znalostí a inovací
- nepříznivá situace kvality povrchových i podzemních vod, rychlost odtoku a riziko vzniku povodní

Příležitosti:

- využití potenciálu bohatých kulturních tradic českého venkova a mimoprodukčních funkcí zemědělství k rozvoji cestovního ruchu
- zvýšení koncentrace na konkurenceschopnější komodity, vývoj a výzkum, moderní technologie
- přechod na obnovitelné zdroje energie

Ohrožení:

- dovoz levné zemědělské produkce
- nedostatečná vybavenost venkovských obcí technickou infrastrukturou

- nedostatečná nabídka práce na venkovech vede k vyklidňování venkova, stárnutí populace, poklesu podnikatelské aktivity
- ohrožení krajiny nevhodnými zásahy technologických postupů
- změna klimatu – čtenější výskyt extrémních povětrnostních situací

Švédsko:

- Silné stránky a příležitosti:*
- moderní a efektivní produkce v zemědělství, lesnictví a potravinářství s vysokou kvalitou produkčních metod, které respektují životní prostředí, zaměřují se na prosperitu zvířat, ale také na soulad produkce s poptávkou zákazníků
 - farmaření a lesnictví hraje hlavní roli v trvale udržitelném rozvoji
 - vysoce hodnotná krajina (zachovaná příroda, kulturní hodnoty, čistota vody)
 - velký výběr v typu krajiny, vhodné pro různé typy podnikání a lepší kvalitu života

- Slabé stránky a ohrožení:*
- podnikání je více zastoupeno v osídlenějších částech než na venkovech, mohou být proto více zasažitelní globalizací
 - hodnota krajiny a biodiverzita jsou postupně atakovány změnami produkčních metod
 - řídké osídlení, obrovské vzdálenosti, změny ve službách a infrastrukturní řešení v chudších oblastech

Rozdíly ve SWOT analýze jsou tvořeny především:

- různým podílem zemědělství na HDP (Švédsko 1 %, ČR 3 %)
- řídkým osídlením země (Švédsko 20 obyv./km², ČR 130 obyv./km²)

EVALUACE ZEMÍ V OSÁCH:

Česká republika: Výše uvedené vyhodnocení SWOT analýzy je směřováno do 4 os:

1. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
2. Zlepšování životního prostředí a krajiny
3. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
4. Leader

Švédsko: Výsledky jsou také situovány do 4 os:

1. Podpora růstu a konkurenceschopnosti firem pomocí know-how, moderní technologií, rozvojem nových výrobků
2. Opatření aplikovat na bázi potřeb a požadavků společností
3. Spolupráce, obchodní strategie, propagace
4. Zjednodušení pravidel a podmínek, podpora založená na business plánu a národních či regionálních prioritách.

Česká republika: Pod jednotlivé osy se řadí několik *priorit*:

- Osa 1: - priorita 1 Modernizace, inovace a kvalita
- priorita 2 Přenos znalostí
- Osa 2: - priorita 1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin
- priorita 2 Ochrana vody a půdy
- priorita 3 Zmírňování klimatických změn
- Osa 3: - priorita 1 Tvorba pracovních příležitostí
- priorita 2 Podmínky růstu a kvalita života na venkově
- priorita 3 Vzdělávání a místní partnerství
- Osa 4: - priorita 1 Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkovských oblastí

Švédsko: Priority čtyř os jsou následující:

- Osa 1: - priorita 1 Restrukturalizace, modernizace
- priorita 2 Schopnosti a získání znalostí
- priorita 3 Zvýšení zásob bio-energie
- priorita 4 Zvýšení kvality
- Osa 2: - priorita 1 Ochrana „lidmi nedotknuté“ krajiny

- priorita 2 Ochrana kulturních a přírodních hodnot krajiny
 - priorita 3 Odstranění negativních vlivů zemědělství na životní prostředí
 - priorita 4 Růst tzv. biozemědělství
 - priorita 5 Schopnost vést a řídit služby
- Osa 3: - priorita 1 Zatraktivnit životní prostředí a krajinu
- priorita 2 Rozmanité schopnosti, podnikatelské zkušenosti
 - priorita 3 Zaměření na nevyužitou pracovní sílu
 - priorita 4 Zásoba nerostných surovin
 - priorita 5 Budování dalšího rozvoje
- Osa 4: - priorita 1 Podíl soukromého a veřejného sektoru na Programu rozvoje venkova
- priorita 2 Leader metoda – sdílení znalostí a zkušeností soukromého a veřejného sektoru

Finanční plán

Česká republika:

Tab. č. 43: Celková podpora z fondu plánovaná na každý rok v ČR

Podpora z EZFRV v jednotlivých letech (mld. Kč)	2007	10,71	+ 2 % roční nárůst
	2008	10,71	
	2009	10,71	
	2010	10,71	
	2011	10,71	
	2012	10,71	
	2013	10,71	
	Celkem	2007-2013	

Zdroj: : Ministerstvo zemědělství ČR: *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Praha, červen 2006

Z tab. č. 43 je patrné, že roční výše příjmu z fondů Evropské unie bude 10,71 mld. Kč, což by mělo tvořit cca 80 % celkových přijatých dotací. Zbýlých 20 % vynaloží ČR v rámci státního rozpočtu. Přesné výše dotací a procentního zastoupení (EU:ČR) poskytnuté na jednotlivé osy a technickou pomoc zobrazuje tab. č. 21.

Tab. č. 44: Celková plánovaná podpora na každou osu a technickou pomoc v ČR

Rozdělení podpory na osy 2007-2013	Podíl osy	EZFRV		Národní veřejné zdroje			Veřejné zdroje celkem
	%	mld. Kč	%	Státní rozpočet mld. Kč	Územní rozpočty mld. Kč	Celkem mld. Kč	mld. Kč
Osa I	33,5	25,13	75	8,38		8,38	33,51
Z toho osa IV			80				
Osa II	54,5	40,87	80	10,22		10,22	51,09
Z toho osa IV			80				
Osa III	10	7,50	75	1,87	0,63	2,50	10,00
Z toho osa IV			80				
V. Technická pomoc	2	1,50	75	0,50		0,50	2,00
Celkem	100	75,00	X	20,97	0,63	21,60	96,60
Podíl na osu IV	5	3,75	80	0,94		0,94	4,69

Zdroj: : Ministerstvo zemědělství ČR: *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Praha, červen 2006

Z údajů tab. č. 44 můžeme vyčíst, že na rozvoj venkova v ČR se v období 2007 - 2013 vynaloží celková částka 96,60 mld. Kč. EU z toho dotuje celkem 75 mld., což je 77,6 %, ostatních 22,4 % (celkem 21,60 mld. Kč) financuje ČR. Dále na osu III přispívají také územní rozpočty České republiky. Největší pozornost je věnována ose II, která je i nejvíce finančně podpořena.

Švédsko: Finanční plán Švédska je sestaven podobným způsobem jen s rozdílem uvedení dotací přímo ve švédských korunách (nikoliv eurech). A nemalý problém vyvstal z nesrozumitelnosti jednotlivých položek finančního plánu, protože jsou uvedeny nikoli v anglickém jazyce, ale ve švédštině (viz příloha).

Pozn.:

Označení švédské koruny SEK

Přepočtení měny na euro cca 9 SEK/EUR

Přepočtení na české koruny cca 3 CZK/SEK

Tab. č. 45: Celková podpora z fondu plánovaná na každý rok ve Švédsku

Rok	Podpora z EZFRV (v SEK)
2007	292 133 703
2008	277 225 207
2009	256 996 031
2010	260 397 463
2011	252 975 513
2012	246 760 755
2013	239 159 282
Celkem	1 825 647 954

Zdroj: The European Agricultural Fund for Rural Development: *Rural Development Programme for Sweden* (the period 2007-2013). 16 May 2007

V tab. č. 45 vidíme téměř stejné částky uvedené ve švédských korunách. Pro lepší představu bude přepočtena částka z roku 2007 a celková částka. Obě na české koruny.

Rok 2007: 292 133 703 SEK = cca 890 423 527 CZK

Celkem: 1 825 647 954 SEK = cca 5 564 574 964 CZK

X

Česká republika by měla v roce 2007 od EU obdržet 10,71 mld. Kč, což je oproti Švédsku o 91,69 % více, tj. 9,82 mld. Kč. Tak tomu bude přibližně i v následujících letech.

Celkově za plánované období 2007-2013 dostane Česká republika (plánované příjmy z EU jsou 74,97 mld. Kč) o 69,4 mld. Kč, tj. o 92,57 % více než Švédsko.

Následující tabulka je věnována rozdělení finančních zdrojů opět podle jednotlivých os.

Tab. č. 46: Celková plánovaná podpora na každou osu a technickou pomoc ve Švédsku

Rozdělení podpory na osy 2007-2013	Podíl fondu EZFRV (v SEK)	Podíl EU (v %)	Podíl financování Švédska (v SEK)	Veřejné zdroje celkem (v SEK)
Osa 1	277 597 322	50	277 597 322	555 194 644
Osa 2	1 260 812 293	46,66	1 441 314 353	2 702 126 646
Osa 3	146 689 606	45	179 287 296	325 976 902
Osa 4 – Leader	105 548 733	40	158 323 100	263 871 833
Technická pomoc	35 000 000	50	35 000 000	70 000 000
Celkem	1 825 647 954	46,6063¹	2 091 522 071	3 917 170 025

¹ Pozn.: vyjadřuje celkový podíl fondu EZFRV v procentech

Zdroj: The European Agricultural Fund for Rural Development: *Rural Development Programme for Sweden* (the period 2007-2013). 16 May 2007

Pokud se v tab. č. 46 zaměříme na spolufinancování rozvoje venkova Evropskou unií, zjistíme, že procento finanční dotace plynoucí z fondů EU nepřesahuje 50 %, na rozdíl od České republiky, kdy míra financování z EU dosahuje až 80 %. Co se týče vlastního uvolňování prostředků ze státního rozpočtu Švédska, dosahuje tato částka za sledované

období v přepočtu 6 374 959 272 CZK. Ve srovnání s ČR, kde ze státního rozpočtu jde na Program rozvoje venkova celkem 21,60 mld. Kč, je tento rozdíl opět markantní. Jedná se o 15,25 mld. Kč, tj. 70,6 % více než je tomu ve Švédsku. Celková částka, která je plánována na tento program rozvoje činí ve Švédsku v přepočtu 11 939 534 236 CZK, což je oproti České republice (celková částka 96,6 mld. Kč) o 84,66 mld. Kč méně, v procentuálním vyjádření jde o 87,64 %.

Shrnutí:

- dotace směřované do České republiky jsou téměř **dvojnásobné** oproti finanční pomoci Švédsku
- příčinou jsou rozdíly v prioritách, vyspělost dané země, struktura povrchu, hustota obyvatel provozujících agrární činnost, politika státu

Zda EU opravdu dodrží plánované procento spolufinancování není zcela jisté, neboť dle zasedání Evropské komise v Bruselu ze dne 20. listopadu 2007 vyplynulo, že se uvažuje o razantním seškrtnání zemědělských dotací pro velké farmy a velká zemědělská družstva (zdroj: http://www.tiscali.cz/euro/euro_center_071120.1023901.html?top). Článek je uveden v příloze.

3. 5. Shrnutí výsledků a doporučení

Analýza se skládala ze 4 vybraných programů rozvoje venkova a zemědělství – SAPARD, HRDP, Sektorový operační program (OP RVMZ) a Program rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013. Všechny tyto programy nemohly být stejně analyzovány, neboť každý byl realizován v jiném období. Přesto byly první tři jmenované programy analyzovány podobným způsobem, a to: shromážděná data byla roztržena dle priorit či opatření na schválené, proplacené, neproplacené projekty, ty byly vzájemně různým způsobem porovnávány; a neméně důležitou část tvořilo posouzení z hlediska poměru financování (EU:ČR).

SAPARD, jako první analyzovaný program rozvoje, byl v konečné fázi vyhodnocen jako velmi úspěšně financovaný, dokonce EU původně plánované finance překročila a Česká republika tak dostala o několik milionů více.

HRDP, jako druhý posuzovaný program, byl zhodnocen podobně jako SAPARD, také byl financován dosti úspěšně, plánovaná podpora ze strany EU byla překročena. Zde se musela brát v úvahu skutečnost, že zbytek neproplacených závazků z programu SAPARD, byl přesunut do programu HRDP. Hodnocení se tedy mírně upravovalo.

Sektorový operační program, třetí zkoumaný plán rozvoje, byl vyhodnocen jako zatím málo úspěšně profinancovaný. Stalo se tak proto, že tento program ještě pokračuje v dalším roce a nevyplacené závazky se tudíž přesouvají do dalších let.

Program rozvoje venkova ČR (2007 - 2013) je čtvrtým programem rozvoje, který vzhledem k jeho teprve začínající realizaci a absenci dat k analýze, byl porovnán se Švédským plánem rozvoje venkova na to samé období. Odlišností zde bylo mnoho, a to hlavně z důvodů jiných potřeb zemědělství a venkova ve Švédsku a v České republice.

Po pochopení problematiky všech evaluačních postupů programů rozvoje venkova, po prozkoumání jednotlivých programů se zdají být téměř dokonalé. Je však někdy složité odhadnout problémy v zemědělství a na venkovech na více let dopředu, proto by bylo vhodné jednotlivé plány upravovat i během realizace programu, např. kvůli nečekaným povodním, vichřicích, lavinám, suchu, atd. A dalším doporučením by mohla být velmi striktní kontrola vyplacených dotací jednotlivým žadatelům, aby finanční pomoc nebyla zneužívána a nebylo z ní financováno něco jiného. Na závěr je v příloze uveden realizovaný projekt, včetně fotografií, rozpočtu a stručného popisu.

Závěr

1) Analýza ukázala, že profinancování jednotlivých programů rozvoje venkova a zemědělství bylo:

	SAPARD	HRDP	OP RVMZ
V průměru proplaceno za rok:	751,5 mil. Kč	4 955,3 mil. Kč	805,3 mil. Kč;
tj. proplacených žádostí ročně:	299 ks	17 968 ks	522 ks;

Nejvíce bylo vyplaceno v rámci HRDP - o 4 150 mil. Kč více než u OP RVMZ (17 446 žádostí za rok více); o 4 203,8 mil. Kč více než u SAPARDU (17 669 žádostí).

V průměru neproplaceno za rok:	98,9 mil. Kč	1 467 mil. Kč	1 661,3 mil. Kč
tj. neproplacených žádostí ročně:	39 ks	1 127 ks	632 ks;

Nejvíce neproplacené finanční pomoci bylo v rámci OP RVMZ, kdy částka dosahovala o 194,3 mil. Kč více než u HRDP (přestože počet neproplacených žádostí v ks byl u HRDP o 495 ks vyšší, rozhodování o profinancování je založeno na obdržených finančních částkách celkem); a také o 1 562,4 mil. Kč více než u SAPARDU (593 žádostí).

Celkově nejlépe profinancovaný program se stal HRDP – o 2 835,7 mil. Kč více než druhý SAPARD; o 4 344,3 mil. Kč více než třetí OP RVMZ.

2) Regionální dispozice programů:

SAPARD: Nejlépe profinancovaný region (oblast) Jihozápad s 1 687 mil. Kč a 716 vyplacenými projekty, tj. oproti nejhůře profinancovanému regionu Moravskoslezsko o 1 170 mil. Kč více, tj. 552 žádostí.

HRDP: U tohoto programu se nepodařilo najít skutečně vyplacené částky u jednotlivých regionů, porovnány budou tedy pouze počty žádostí. Nejvíce profinancovaných žádostí zaznamenala oblast Jihozápad, a to s počtem 14 806 ks, tj. o 10 780 ks více než u Severozápadu, která měla nejméně vyplacených dotací.

OP RVMZ: Zde se podařilo shromáždit skutečně vyplacené projekty v ks i v Kč, ale pouze pro rok 2005. Největší příliv kapitálu byl u Středočeského kraje s 46 žádostmi, tj. 80 mil. Kč, což je oproti dvěma nejhůře dotovaným krajům (Libereckého a Ústeckého) o 42 ks projektů více, tj. o 76 mil. Kč; a o 39 ks, tj. o 58 mil. Kč více.

3) Využití jednotlivých priorit, opatření:

SAPARD: Nejvíce žádostí bylo podáno u Priority I – Zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství, Opatření I – Investice do zemědělského majetku, a to v počtu 384 ks. Tj. oproti nejméně využití Priority III – Odborná pomoc, Opatření II – Technická pomoc o 359 ks více.

HRDP: Nejvíce podaných žádostí bylo zaznamenáno u Opatření II – Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními, a to 26 848 ks, což je v porovnání s nejméně využívaným Opatřením VI – Technická pomoc o stejný počet, tedy 26 848 ks více, neboť nebyla v tomto opatření podána žádná žádost.

OP RVMZ: Nejvíce požadována byla Priorita I – Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství, Opatření I – Investice do zemědělského majetku/zemědělských podniků v počtu 2 101 žádostí. Ve srovnání s nejméně využitým Opatřením II – Odborné vzdělávání, jež je součástí Priority II – Rozvoj venkova, rybářství a odborného vzdělávání je to o 2 092 ks více.

4) Srovnání ČR a Švédska:

Srovnání Programu rozvoje venkova v ČR a ve Švédsku přispělo k objasnění rozdílného financování z fondů EU. Rozdíly začaly v podílu zemědělství na HDP, kdy ve Švédsku činí 1 % a v České republice 3 %, dále hustotou obyvatel zemí (ČR čítá 130 obyv./km², zatímco Švédsko pouhých 20 obyv./km²). Hlavní příčiny téměř dvojnásobné finanční podpory ČR oproti Švédsku byly v prioritách, vyspělosti obou zemí, povrchu země a politice státu.

5) Vliv programů na ukazatele výstupu:

SAPARD, HRDP i OP RVMZ jsou financovány v jediném společném roce 2005, má tedy největší vypovídací schopnost o vlivu programů rozvoje na makroekonomické ukazatele agrárního sektoru:

- podíl zemědělství na HDP 3 %
- podíl na zaměstnanosti 4 %
- produktivita práce v zem. pokles o 2 %
- ceny zem. výrobců se snížily o 9,2 %
- podpory v agrárním sektoru nárůst o 27 %.

Evaluace zemědělství a rozvoje venkova je poměrně rozsáhlou problematikou, avšak je příjemné zjistit, že daný program či plán byl splněn někdy i na víc než sto procent, jak se např. u SAPARDU analýzou potvrdilo. Pokud by takto uspěl každý realizovaný program, problémy s životním prostředím, modernizací zemědělství, venkovskou kulturou by se krok za krokem zmenšovaly, až by zcela zanikly.

Seznam použitých zkratek

SEUROP – systém k hodnocení jakosti poražených hospodářských zvířat

HACCP - Hazard Analysis Critical Control Points (preventivní přístup k zajištění bezpečnosti a zdravotní nezávadnosti potravin)

ÚSES - územní systém ekologické stability

SZIF - Státní zemědělský intervenční fond

VÚZE - Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

MMR - Ministerstvo pro místní rozvoj

ČSÚ - Český statistický úřad

MŽP - Ministerstvo životního prostředí

MF - Ministerstvo financí

MZE - Ministerstvo zemědělství

EAGGF - European Agriculture Guarantee and Guidance Fund (Evropský řídicí a garanční fond)

FIFG - Financial Instrument for Fisheries Guidance (Finanční instrument pro podporu rybářství)

Literatura

- 1) http://www.apic-ak.cz/data_ak/6/por/HRDP05.pdf (ze dne 18. 12. 2007)
- 2) <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/op-zemedelstvi/1001046/> (ze dne 18. 12. 2007)
- 3) http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/eurostat_eu (ze dne 18. 12. 2007)
- 4) http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zakladni_udaje_o_ceske_republice
(ze dne 18. 12. 2007)
- 5) http://www.ekotoxa.cz/ipp/04-HRDP/HRDP-konecne_zneni-AEO1_090204.pdf
(ze dne 18. 12. 2007)
- 6) <http://www.env.cz/www/zamest.nsf> (ze dne 21. 10. 2007)
- 7) <http://www.evasco.cz/projekty-detail.php> (ze dne 21. 10. 2007)
- 8) <http://www.eu4journalists.eu/index.php/czech/categories/34/1/> (ze dne 10.10. 2007)
- 9) <http://www.obce.cz/mmr/vestniky/vestnik01-02/0102v02.htm> (ze dne 17. 10. 2007)
- 10) <http://www.strukturalni-fondy.cz/oprv mz/programovy-dokument-op-rozvoj-venkova-a-multifunkcni-zemedelstvi-2004-2006> (ze dne 18. 12. 2007)
- 11) http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/sapard/115346380000/1153464009687.pdf (ze dne 13. 10. 2007)
- 12) http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/dokumenty_ke_stazeni/sapard/1160392614859.pdf (ze dne 19. 12. 2007)
- 13) <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/sapard> (ze dne 23. 10. 2007)
- 14) <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/search?query=zad%C3%A1vac%C3%AD%20podm%C3%ADnky> (ze dne 13. 10. 2007)
- 15) http://81.0.228.70/attachments/aktualizovana_verze_HRDP_bez_priloh_k_1.3.2006.doc
(ze dne 23. 10. 2007)
- 16) Malý lexikon obcí 2004
- 17) Ministerstvo zemědělství ČR: *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Praha, červen 2006
- 18) Ministerstvo zemědělství: Výroční hodnotící zpráva o programu HRDP ČR za rok 2004
- 19) Ministerstvo zemědělství: Výroční hodnotící zpráva o programu HRDP ČR za rok 2005
- 20) Ministerstvo zemědělství: Výroční hodnotící zpráva o programu HRDP ČR za rok 2006
- 21) Ministerstvo zemědělství ČR: Výroční zpráva o programu SAPARD v ČR. Praha 2001, s. 7
- 22) Nařízení Rady o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, interinstitucionální spis č. 2004/0161, Brusel, 2005
- 23) Sřeleček F., Hrabánková M., Kvistgaard M.: *Ex-Ante hodnocení Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 2013*
- 24) The European Agricultural Fund for Rural Development: *Rural Development Programme for Sweden (the period 2007-2013)*. 16 May 2007

Přílohy

Tab. č. 47: Přehled projektů programu SAPARD určených k financování z HRDP (r. 2005)

Opatření programu SAPARD	Počet projektů	Celkem Kč
1.1 - Investice do zemědělského majetku	13	22 191 208
1.2 - Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu	26	85 200 050
1.3 - Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	21	49 407 858
1.4 - Meliorace a pozemkové úpravy	4	27 413 809
2.1 - Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	6	44 155 776
2.2 - Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťující rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů	12	53 169 218
2.3 - Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny	45	9 175 515
3.1 - Zlepšování profesního vzdělávání	5	2 069 700
3.2 - Technická pomoc	10	1 470 000
Celkem	142	294 253 134

Zdroj: Ministerstvo zemědělství: *Výroční hodnotící zpráva o programu HRDP ČR za rok 2005*

Tab. č. 48: Projekty programu SAPARD skutečně proplacené v rámci HRDP (r. 2006)

Opatření programu SAPARD	Počet projektů	Celkem Kč
1.1 - Investice do zemědělského majetku	10	13 438 761
1.2 - Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu	19	62 874 538
1.3 - Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	15	32 304 872
1.4 - Meliorace a pozemkové úpravy	4	26 416 799
2.1 - Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	5	46 022 593*
2.2 - Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťující rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů	8	39 075 481
2.3 - Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny	26	9 175 515
3.1 - Zlepšování profesního vzdělávání	5	1 784 090
3.2 - Technická pomoc	4	411 000
Celkem	96	231 503 649

* Pozn.: Došlo k přečerpání plánovaných prostředků.

Zdroj: Ministerstvo zemědělství: *Výroční hodnotící zpráva o programu HRDP ČR za rok 2006*

Tab. č. 49: HRDP - zažádané dotace celkem dle regionů v roce 2004

Regiony	Celkem zažádáno o dotaci na LFA (Kč)	Celkem zažádáno o dotaci na AEO (Kč)	Celkem zažádáno o dotaci na Lesnictví (Kč)
Střední Čechy – Praha	187 615 961,80	307 888 069,80	7 484 817,88
Jihozápad	899 808 068,40	766 026 402,40	13 051 702,30
Severozápad	407 474 283,06	494 604 373,45	694 346,87
Severovýchod	445 144 604,18	503 077 133,50	12 894 273,68
Jihovýchod	317 613 429,08	416 912 952,10	20 216 314,45
Střední Morava	334 245 198,68	428 694 852,30	7 182 610,57
Moravskoslezsko	289 785 662,22	291 147 579,55	2 967 365,17
Celkem	2 881 687 207,42	3 208 351 363,10	64 491 430,92

Zdroj: Ministerstvo zemědělství: *Výroční hodnotící zpráva HRDP ČR za rok 2004*

Tab. č. 50: HRDP - proplacené dotace celkem dle regionů v roce 2004

Opatření/regiony RO SZIF	Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními	Agroenvironmentální opatření	Lesnictví	Celkem
Praha	676	925	52	1 653
České Budějovice	2 318	1 891	57	4 266
Ústí nad Labem	523	669	1	1 193
Hradec Králové	1 441	1 611	76	3 128
Brno	1 297	1 257	114	2 668
Olomouc	1 258	1 175	34	2 467
Opava	600	634	9	1 243
Celkem	8 113	8 162	343	16 618

LFA – Méně příznivé oblasti s environmentálními omezeními; AEO – Agroenvironmentální opatření;

Zdroj: http://www.apic-ak.cz/data_ak/7/v/PRV207.pdf

Tab. č. 51: HRDP - zažádané dotace celkem dle regionů v roce 2005

Regiony	Plocha, na kterou bylo zažádáno v ha			
	PUZČ	LFA a LFA - E	AEO	Lesnictví*
Střední Čechy - Praha	4 079	53 133,030	104 821	76,227
Jihozápad	2 877	221 556,750	280 449	129,774
Severozápad	2 817	94 142,550	182 538	15,863
Severovýchod	2 504	110 447,860	183 172	197,117
Jihovýchod	4 904	78 162,500	144 126	167,474
Střední Morava	1 364	84 762,030	159 376	52,030
Moravskoslezsko	512	65 285,860	113 874	34,815
Celkem	19 057	707 491	1 168 357	673

* založení porostu

Zdroj: Ministerstvo zemědělství: *Výroční hodnotící zpráva HRDP ČR za rok 2005*

Tab. č. 52: HRDP - proplacené dotace celkem dle regionů v roce 2005

Opatření / region - RO SZIF	Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními (LFA)	AEO	Lesnictví	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	Celkem
	počet	počet	počet	počet	počet
Praha	764	1 283	83	36	2 166
České Budějovice	2 456	2 462	108	47	5 073
Ústí nad Labem	573	779	5	17	1 374
Hradec Králové	1 552	2 028	150	31	3 761
Brno	1 364	1 887	214	64	3 529
Olomouc	1 323	1 353	59	17	2 752
Opava	651	749	26	9	1 435
Celkem	8 683	10 541	645	221	20 090

Poznámka: Uvedené údaje se mohou změnit dle stupně administrace jednotlivých žádostí;

Zdroj: http://www.apic-ak.cz/data_ak/7/v/PRV207.pdf

Tab. č. 53: HRDP - zažádané dotace celkem dle regionů v roce 2006

Regiony	Celkem zažádáno o dotaci v Kč			
	PUZČ	LFA	AEO	Lesnictví*
Střední Čechy – Praha	8 875 997	206 338 258	355 577 233	16 061 526
Jihozápad	12 672 876	894 548 108	830 965 275	21 245 611
Severozápad	3 820 236	376 533 883	476 956 674	1 505 002
Severovýchod	9 063 138	444 200 889	544 815 352	10 826 332
Jihovýchod	13 826 716	321 799 578	544 662 537	16 784 478
Střední Morava	4 211 940	349 325 780	461 870 060	3 669 725
Moravskoslezsko	4 102 557	274 331 266	289 752 196	4 383 344
Celkem	56 573 460	2 867 077 762	3 504 599 327	74 476 018

Zdroj: Ministerstvo zemědělství: *Výroční hodnotící zpráva HRDP ČR za rok 2006*

Tab. č. 54: HRDP - proplacené dotace celkem dle regionů v roce 2006

Opatření region - RO SZIF	LFA	AEO	Lesnictví	PUZČ	ZSV	Celkem
	počet	počet	počet	počet	počet	počet
Praha	795	1 518	43	13	5	2 374
České Budějovice	2 529	2 811	98	21	8	5 467
Ústí nad Labem	578	864	10	5	2	1 459
Hradec Králové	1 579	2 185	46	12	2	3 824
Brno	1 351	2 054	99	15	12	3 531
Olomouc	1 338	1 437	22	8	12	2 817
Opava	678	792	28	3	0	1 501
Celkem	8 848	11 661	346	77	41	20 973

Poznámka: Uvedené údaje se mohou změnit dle stupně administrace jednotlivých žádostí;

LFA = Opatření Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními; AEO = Opatření agroenvironmentální; PUZČ = Předčasné ukončení zemědělské činnosti; ZSV = Zakládání skupin výrobců.

Zdroj: http://www.apic-ak.cz/data_ak/7/v/PRV207.pdf

Tab. č. 55: OP RVMZ - přehled zaregistrovaných žádostí dle regionů v roce 2004

opatření/ podopatření/ investiční záměr	RO SZIF*							Celkem
	Praha	České Budějovice	Ústí nad Labem	Hradec Králové	Brno	Olomouc	Opava	
1.1.1.	131	184	50	94	256	123	65	903
1.1.2.	0	1	0	0	3	0	0	4
1.2.	4	26	3	10	20	10	5	78
1.3.1.	0	1	0	1	1	10	2	15
1.3.2.	4	5	2	2	5	1	0	19
1.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.4.	1	1	0	0	0	0	0	2
2.1.1.	29	48	11	31	38	16	7	180
2.1.2.	0	0	0	1	0	0	0	1
2.1.3.	5	3	1	2	5	1	0	17
2.1.5.	4	9	3	3	14	1	2	36
2.1.4.	7	24	4	8	13	9	4	69
2.3.1.	2	3	1	0	1	0	2	9
2.3.2.	0	1	2	0	1	0	0	4
2.3.3.	0	9	0	0	0	0	0	9
Celkem	187	315	77	152	357	171	87	1346

* RO SZIF zkratka pro Řídící orgán Státního zemědělského intervenčního fondu

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/oprvmz/vyrocní-zprava-op-zemedelstvi-v-ceske-republice-za-rok-2004>

Tab. č. 56: OP RVMZ - výše finanční podpory pro opatření 1.1.1. v roce 2004

RO SZIF	KRAJE ČR	POČET ROZHODNUTÍ ZA KRAJE	VÝŠE FINANČNÍ PODPORY ZA KRAJE V KČ	VÝŠE FINANČNÍ PODPORY ZA RO SZIF V KČ
Praha	Středočeský kraj	27	39 912 646	39 912 646
České Budějovice	Plzeňský kraj	15	25 408 436	48 492 546
	Jihočeský kraj	21	23 084 110	
Ústí nad Labem	Ústecký kraj	3	8 719 800	25 335 150
	Karlovarský kraj	6	16 615 350	
Hradec Králové	Královehradecký kraj	6	7 416 250	16 810 600
	Liberecký kraj	2	2 886 350	
	Pardubický kraj	5	6 508 000	
Brno	Vysočina kraj	37	72 020 576	96 829 026
	Jihomoravský kraj	18	24 808 450	
Olomouc	Olomoucký kraj	19	19 707 250	29 445 393
	Zlínský kraj	10	9 738 143	
Opava	Moravskoslezský kraj	17	15 474 400	15 474 400
Celkem		186	272 299 761	272 299 761

Pozn.: Celkové proplacené projekty v rámci jednotlivých regionů nebyly k dispozici.

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/oprvmz/vyrocní-zprava-op-zemedelstvi-v-ceske-republice-za-rok-2004>

Tab. č. 57: OP RVMZ - počet proplacených žádostí dle regionů v roce 2005

Kraj	Opatření					Celkem
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.3.	
Jihočeský kraj	35	6	1	1	4	47
Jihomoravský kraj	31	2	0	0	1	34
Karlovarský kraj	9	0	0	0	4	13
Královéhradecký kraj	11	0	0	1	0	12
Liberecký kraj	4	0	0	0	0	4
Moravskoslezský kraj	23	0	0	0	1	24
Olomoucký kraj	31	2	1	0	0	34
Pardubický kraj	13	0	0	0	0	13
Plzeňský kraj	19	3	1	0	0	23
Středočeský kraj	41	0	3	2	0	46
Ústecký kraj	5	1	0	1	0	7
Vysočina	58	1	2	3	0	64
Zlínský kraj	30	1	4	0	0	35
CELKEM	310	16	12	8	10	356

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/zpravy/op/00/1157123798078.pdf

Tab. č. 58: OP RVMZ - finanční částky u proplacených projektů dle regionů v roce 2005

Kraj	Opatření					Celkem
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.3.	
Jihočeský kraj	38 512 715	14 119 059	2 090 809	1 135 404	2 129 878	57 987 865
Jihomoravský kraj	44 204 554	6 341 600	0	0	744 978	51 291 132
Karlovarský kraj	20 904 160	0	0	0	2 872 928	23 777 088
Královéhradecký kraj	15 850 925	0	0	437 280	0	16 288 205
Liberecký kraj	4 264 238	0	0	0	0	4 264 238
Moravskoslezský kraj	23 838 216	0	0	0	3 000 000	26 838 216
Olomoucký kraj	36 314 273	4 138 080	284 926	0	0	40 737 279
Pardubický kraj	14 157 467	0	0	0	0	14 157 467
Plzeňský kraj	26 759 847	14 228 677	2 800 000	0	0	43 788 524
Středočeský kraj	64 263 789	0	3 861 540	12 195 691	0	80 321 020
Ústecký kraj	9 902 118	1 584 000	0	10 365 000	0	21 851 118
Vysočina	88 177 949	2 237 200	7 780 940	3 091 358	0	101 287 447
Zlínský kraj	36 052 511	522 800	1 405 996	0	0	37 981 307
CELKEM	423 202 762	43 171 416	18 224 211	27 224 733	8 747 784	520 570 906

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/zpravy/op/00/1157123798078.pdf

Tab. č. 59: OP RVMZ - počet schválených žádostí dle regionů v roce 2006

Kraj	Opatření					Celkem
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.3.	
Jihočeský kraj	80	22	15	40	69	226
Jihomoravský kraj	57	1	7	64	18	147
Karlovarský kraj	10	0	10	8	0	28
Královéhradecký kraj	40	3	4	8	4	59
Liberecký kraj	14	2	2	12	0	30
Moravskoslezský kraj	40	4	1	45	3	93
Olomoucký kraj	35	4	3	25	0	67
Pardubický kraj	40	3	5	4	2	54
Plzeňský kraj	58	7	12	2	5	84
Středočeský kraj	82	6	8	26	6	128
Ústecký kraj	15	4	2	3	1	25
Vysočina	127	1	19	65	9	221
Zlínský kraj	26	3	10	7	0	46
Celkem	624	60	98	309	117	1208

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/zpravy/op/1177918814196.pdf

Tab. č. 60: OP RVMZ - finanční požadavky schválených žádostí dle regionů v roce 2006

Kraj	Opatření					Celkem
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.3.	
Jihočeský kraj	200 031 110	73 636 350	22 751 955	100 682 317	52 027 953	449 129 685
Jihomoravský kraj	143 645 500	1 248 000	11 313 249	104 825 552	15 516 334	276 548 635
Karlovarský kraj	17 905 042	0	11 900 722	17 755 427	0	47 561 191
Královéhradecký kraj	113 845 354	12 032 480	3 984 413	18 004 393	7 123 500	154 990 140
Liberecký kraj	25 424 261	7 610 000	8 486 963	1 922 464	0	43 443 688
Moravskoslezský kraj	62 085 677	19 293 969	68 453	42 079 651	2 874 170	126 401 920
Olomoucký kraj	71 521 664	12 508 680	7 290 766	10 947 325	0	102 268 435
Pardubický kraj	123 256 873	12 675 853	2 972 052	5 024 638	1 297 225	145 226 641
Plzeňský kraj	171 210 730	57 979 981	17 475 847	930 624	7 212 632	254 809 814
Středočeský kraj	218 210 402	30 155 571	12 856 518	88 751 967	9 099 136	359 073 594
Ústecký kraj	38 174 433	14 573 097	3 472 726	4 769 179	1 532 700	62 522 135
Vysočina	401 783 857	2 410 000	44 684 587	204 503 235	15 169 861	668 551 540
Zlínský kraj	76 347 705	19 737 720	31 611 527	9 504 209	0	137 201 161
Celkem	1 663 442 608	263 861 701	178 869 778	609 700 981	111 853 511	2 827 728 579

Zdroj: http://www.szif.cz/irj/go/km/docs/apa_anon/cs/zpravy/op/1177918814196.pdf

Annex 9 – Financial plan (annex to section 6 and 7)

Annex 9.a

Regioner	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Summa
Icke-konvergensregioner	292 133 703	277 225 207	256 996 031	260 397 463	252 975 513	246 760 755	239 159 282	1 825 647 954
Summa	292 133 703	277 225 207	256 996 031	260 397 463	252 975 513	246 760 755	239 159 282	1 825 647 954

Annex 9.b

Title	Summa offentliga utgifter (1)	EJFLU:s bidragsnivå (i procent)	EJFLU:s bidrag
1 Att förbättra konkurrenskraften inom jord- och skogsbruket	555 194 644	50,00%	277 597 322
2 Att förbättra miljön och landsbygden	2 702 126 646	46,66%	1 260 812 293
3 Livskvalitet och diversifierad ekonomi på landsbygden	325 976 902	45,00%	146 689 606
4 Leader	263 871 833	40,00%	105 548 733
5 Tekniskt stöd	70 000 000	50,00%	35 000 000
Summa	3 917 170 025	46,6063%	1 825 647 954

Annex 9.c

Axell/åtgärd	EJFLU:s bidrag	Summa offentliga utgifter	Privata utgifter	Sammanlagda kostnader
111 Yrkesutbildning och information	77 777 778	155 555 556	8 187 135	163 742 891
112 Startstöd för unga jordbrukare	15 555 556	31 111 112	228 148 148	259 259 260
113 Fortlidspension		0		0
114 Anlitande av rådgivningstjänster	0	0	0	0
115 Inrättande av företagslednings-, avbytar- och rådgivningstjänster		0		0
121 Modernisering av jordbruksföretag	133 708 432	267 416 864	623 972 685	891 389 549
122 Högre ekonomiskt värde i skog		0		0
123 Högre värde i jord- och skogsbruksprodukter	27 222 222	54 444 444	127 037 037	181 461 461
124 Samarbeta om utveckling av nya produkter	11 666 667	23 333 334	15 555 556	38 888 890
125 Infrastruktur som är av betydelse för utveckling och anpassning [...]	11 666 667	23 333 334	15 555 556	38 888 890
126 Återställa jordbrukets produktionspotential		0		0
131 Normer som ska uppfyllas enligt gemenskapslagstiftningen		0		0
132 Jordbrukares deltagande i kvalitetssystem för livsmedel		0		0
133 Information och marknadsföring		0		0
141 Delvis självförsörjande jordbruksföretag		0		0
142 Producentgrupper		0		0
211 Stöd för naturbetingade svårigheter, för jordbrukare i bergsområden		0		0
212 Stöd för jordbrukare i områden som inte är bergsområden men där det finns andra svårigheter	262 041 938	561 598 667		561 598 667
213 Natura 2000-stöd och stöd som är kopplat till direktiv 2000/60/EG		0		0
214 Stöd för miljövänligt jordbruk	982 801 040	2 106 303 129	31 111 111	2 137 414 240
215 Stöd för djurens välbefinnande		0		0
216 Icke-produktiva investeringar		0		0
221 Första beskogning av jordbruksmark		0		0
222 Första införande av agri-silvo-pastoral brukningssystem [...]		0		0
223 Första beskogning av annan mark än jordbruksmark		0		0
224 Natura 2000-stöd		0		0
225 Stöd för miljövänligt skogsbruk		0		0
226 Restaurering av skogstillståndet och införande av förebyggande åtgärder		0		0
227 Icke-produktiva investeringar	15 969 315	34 224 850	51 333 333	85 558 183
311 Diversifiering till annan verksamhet än jordbruk	24 500 000	54 444 444	69 292 929	123 737 373
312 Etablering och utveckling av företag	35 000 000	77 777 778	98 989 899	176 767 677
313 Främjande av turismverksamhet	35 000 000	77 777 778	98 989 899	176 767 677
321 Grundläggande tjänster för ekonomin och befolkningen på landsbygden	9 450 000	21 000 000	18 622 642	39 622 642
322 Förymelse och utveckling av byarna	12 250 000	27 222 222	4 803 922	32 026 144
323 Bevarande och uppgradering av natur- och kulturarvet på landsbygden	5 950 000	13 222 222	16 828 283	30 050 505
331 Utbildning och information	23 789 606	52 865 791	9 329 257	62 195 048
341 Kompetensutvecklings- och informationsinsatser för förberedelse och genomförande	750 000	1 666 667	294 118	1 960 785
411 Genomföra lokala utvecklingsstrategier. Konkurrenskraft	4 542 087	11 355 218	4 865 547	16 220 766
412 Genomföra lokala utvecklingsstrategier. Markförvaltning och miljö	21 183 919	52 959 798	22 692 510	75 652 308
413 Genomföra lokala utvecklingsstrategier. Livskvalitet	56 044 950	140 112 375	60 036 134	200 148 509
421 Genomföra samarbetsprojekt	4 444 444	11 111 110	4 760 951	15 872 061
431 Driva den lokala aktionsgruppen, satsa på kompetensutveckling [...]	19 333 333	48 333 333		48 333 333
511 Tekniskt stöd	35 000 000	70 000 000		70 000 000
Summa	1 825 647 954	3 917 170 025	1 510 406 652	5 427 576 677

Zdroj: The European Agricultural Fund for Rural Development: *Rural Development Programme for Sweden (the period 2007-2013)*. 16 May 2007

Realizovaný projekt

Rozšíření skladovacích kapacit obilí

Předmětem projektu byla výstavba dvou obilních sil na skladování pšenice a jejich začlenění do procesu zpracování mlýnských výrobků v obchodní společnosti Náchodský mlýn, a.s.

DETAILY PROJEKTU

- **Oficiální název projektu:** Rozšíření skladovacích kapacit obilí
- **Zařazení / priorita:** Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesního hospodářství
- **Žadatel:** Náchodský mlýn, a.s.
- **Celkový rozpočet projektu:** 9 302 480 Kč
- **Výše dotace z EU:** 2 232 480 Kč
- **Web s dalšími informacemi:** <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>

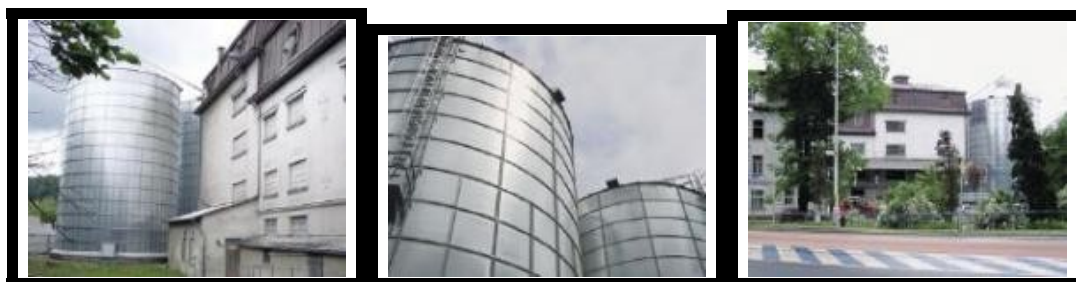
OPERAČNÍ PROGRAM

- OP ROZVOJ VENKOVA A MULTIFUNKČNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ

REALIZACE PROJEKTU

Projekt zavedl do procesu skladování automatizované prvky, ovlivňující pozitivně jakost uskladněné a tím i vstupní suroviny pro mletí. Zvýšil tak technickou a technologickou úroveň mlýna a zajistil zdravotní bezpečnosti jeho výrobků. Díky realizaci projektu došlo ke zlepšení kvality výrobků a jejich hygienické bezpečnosti - zvýšila se jakost vstupní suroviny návozem suroviny již v období provedené kontroly jakosti při sjednání kontraktu, jednak ošetřením a hlídáním procesu uskladnění včetně kontroly nad jakostními ukazateli. Vznikly i výrazné ekonomické efekty - stanovená cena sklizně při naskladnění, zvýšení výtěžnosti a snížení vedlejších nákladů.

FOTODOKUMENTACE

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/oprvnz/rozsireni-skladovacich-kapacit-obili>

Brusel chce škrtnat dotace pro farmy, ČR je proti

[BRUSEL, 20. listopadu 2007] - **Evropská komise uvažuje o razantním seškrtnání zemědělských dotací pro velké farmy a velká zemědělská družstva.**

Vyplývá to z "revize" společné zemědělské politiky, kterou v úterý (20. 11. 2007) schválila Evropská komise.

Tento krok by se výrazně dotkl i České republiky, která má jednu z nejvyšších koncentrací velkých zemědělských podniků v EU. Čeští zástupci podle důvěryhodného zdroje s myšlenkou seškrtnání dotací nesouhlasí.

Nejvíce se škrty mají dotknout farem, které dosud dostávaly z unie více než 300.000 eur ročně, tedy více než osm milionů korun. V tomto případě by podle eurokomisařky pro zemědělství Mariann Fischerové-Boelové farmy mohly přijít až o 45 procent finančních prostředků z EU.

V případě, že berou více než 200.000 eur (téměř 5,5 milionu korun), by přišly až o čtvrtinu peněz. Farmy, které dostávají více než 100.000 eur (2,7 milionu korun), by měly mít až o desetinu méně dotací.

Fischerová-Boelová se ovšem obává, že velké zemědělské podniky by se mohly samovolně rozštěpit, aby nepřišly o příliš velké peníze. Tomu se prý bude EK snažit zabránit, ale zatím není jasné jak.

Zdroj: http://www.tiscali.cz/euro/euro_center_071120.1023901.html?top